ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 244 (8151)
ОКТЯБРИИН 16
ВТОРНИК
1956 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Россин Советскэ Федеративна Социалистическэ Республикын областьнуудай, хизаарнуудай, автономно республикануудай колхознигуудта, МТС-үүдэй болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдтэ, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдтэ, партийна ба советскэ хүдэлмэрилэгшэдтэ, бүхы ажалшадта

КПСС-эй Центральна Комитет, ССР Союзай Министрнүүдэй Совет ...таряа бүри ехээр ургуулан абахын түлөө тэмсэлдээ онсо гайхам... ажалта туйлаһантайнь дашарамдуулан, Россин Федерациин кол...үүдые, МТС-үүдэй болон совхозуудай хүдэлмэришэдые, хүдөө ...мэргэжэлтэдые, партийна ба советскэ хүдэлмэрилэгшэдые, бүхы ...шадые амаршална. Республикын колхозууд, совхозууд 2 миллиард ...он пүүд гэхэ гү, али гүрэнэй түсэбөөр хараалагдаһанһаа 319 мил...үүдээр дээшээ орооһо таряа гүрэндэ тушаагаа.

...э амжалтануудай имагта ехэ удхашанартай байһаниинь юун дээ... харгданаб гэхэдэ, 1953 ондо бүхы Советскэ Союз дотор бүхэли ...турша соо 2010 миллион пүүд орооһо таряан бэлэдхэгдэһэн бай...

...ссин Федераци дотор орооһо таряа бүри ехээр ургуулжа аба...хо хэрэгтэ туйлагдаһан эдэ амжалтануудынь хүдөө ажахыгаа ...н дэбжээхэ зорилгоор Парти, Правительствын хараалһан хэмжээ...нуудые дүүргэхын тула колхознигуудай, МТС-үүд болон совхо...хи хүдэлмэрилэгшэдэй хэһэн шэн зоригто ажалай аша үрэ мүн КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет ха...гаар тэмдэглэнэ. Һүүлэй гурбан жэлэй туршада Россин Федераци дотор 14,9 миллион гектар шэнэ газар элдүүрилэгдэн ашаглагдаа, хүдөө ажахын культурануудые таридаг талмай 17 миллион гектараар үргэдхэгдөө, энэ жэлдэ олохон областьнуудай, хизаарнуудай ба автономно республикануудай колхозууд болон совхозууд һайн ургаса абаа. Ургаса хуряалгын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадаһан олон зуугаад мянган колхознигууд, МТС-үүдэй болон совхозуудай хүдэлмэришэд, тэрэшэлэн городуудай ажалшад, һурагша залуушуул ба Советскэ Армиин сэрэгшэд социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо, шэн зоригто ажалай эрхим жэшээ харуулһан, советскэ арадай дура ба хүндэлэлдэ хүртэһэн байна.

КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет республикынгаа хүдөө ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ саашадаа амжалтануудые туйлахыень Россин Федерациин колхознигуудта, МТС-үүдэй болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдтэ, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдтэ, партийна болон советскэ хүдэлмэрилэгшэдтэ, бүхы ажалшадта хүсөөд, манай ороной хүн зондо шухала эдеэ хоолой зүйлнүүдые, промышленностьда хэрэгтэй түүхэй эдүүдые элбэг дэлбэг болгохын тула ороoһо таряа, мяха, һү болон хүдөө ажахын бусад продуктнуудые бүри ехээр үйлэдбэрилхэ хэрэгтэ шэн зоригто ажалаараа шэнэ нэмэлтэ хэхэ гэжэ этигэнэ.

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ   ССР СОЮЗАЙ МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕТ.

Россин Советскэ Федеративна Социалистическэ Республикын колхозууд болон совхозууд гүрэндөө 2 миллиард пүүд ороoһо таряа тушаагаа, худалдаа

...Федерациин колхозни... МТС-үүдэй болон совхозуудай ...эришэд, хүдөө ажахын мэргэ... КПСС-эй Центральна Коми... Советскэ правительствын ...еэр, партиин XX съездын ...бэринүүдые бэелүүлэн, ороо...а бүри ехээр үйлэдбэрилхэ ...ехэ амжалтануудые туйла... оной октябриин 10-най бай... 2 миллиард 4 миллион пүүд ... али гүрэнэй түсэбөөр хараа...һаа 319 миллион пүүдээр ... 1955 онойхиһоо 580 миллион ...р ехэ ороoһо таряа гүрэндэ ...ан ба худалдаһан байна.

...йн, Красноярска, Ставро... ба Краснодарска хизаар... Башкирска АССР-эй, Чка... Омско, Новосибирскэ, Сара... Челябинска, Ростовско, Кур... Куйбышевска, Кемеровскэ, ...скэ, Иркутска областьнуудай ...ууд, МТС-үүд болон совхо... ороoһо таряа ургуулан абалга, ...э тушаалгаяа бүри ехэ болго...гтэ энэ жэл ехэхэн амжалта ...

...СР-эй Совхозуудай министер... совхозууд байгша оной октяб...10-най байдалаар 1955 оной... 2 дахин ехэ ороoһо таряа гү... тушааһан байна.

...убликын колхозууд болон сов... хүдөө ажахын бүхы һалба...ые, түрүүшын ээлжээндэ та...гай ажахые, эрид ехээр хүг... тухай Парти, Правительст...идхэбэринүүдые бодото дээ...бэелүүлһэнэй ашаар, ороoһо улам ехээр ургуулжа эдэ ам...нуудые туйлаа. Парти, Прави...ын зүгһөө колхозууд, МТС-...олон совхозуудта тон ехэ туһа ...эйнь ашаар республикын ...жахын техническэ зэбсэгжэл ... һайжарһан, газартаряалан...льтура дээшэлһэн, хүдөө ажа...культурануудай ургаса ехэ бо... байха юм.

...тунга ба боро газар элдүү... ашаглалта ороoһо таряа бү...ээр ургуулдаг болоходо онсо шухала үүргэ дүүргээ. Республикын колхозууд болон совхозуудта 14,9 миллион гектар шэнэ газар элдүүрилэгдэн ашаглагдаа.

Бүтэн тунга ба боро газар элдүүрилэн ашаглаһан РСФСР-эй областьнуудай, хизаарнуудай, автономно республикануудай колхозууд болон совхозууд энэ жэл гүрэндөө 1 миллиард 223 миллион пүүд таряа тушааһан ба худалдаһан байна. Гэхэ зуура, бүтэн тунга ба боро газар элдүүрилхын урда тээ, 1953 ондо гүрэндөө миин 497 миллион пүүд таряа тушааһан байгаа. Һүүлэй гурбан жэл соо Алтайн тарьяашад гүрэндөө 588 миллион пүүд таряа тушаагаа, гэхэ зуура, шэнэ газар элдүүрилхын урда тээхи һүүлэй 10 жэлэй туршада ороймоо 470 миллион пүүд ороoһо таряа тушааһан юм. Красноярска хизаар энэ оной октябриин 10-най байдалаар, 1953 онойхиһоо 2,4 дахин ехэ ороoһо таряа гүрэндэ тушаагаа. Новосибирскэ областиин колхозууд болон совхозууд 1953 онойхиһоо 4 дахин ехэ таряа мүнөө жэлдэ гүрэндөө тушааһан ба худалдаһан байна. Бүтэн тунга газарта эмхидхэгдэһэн шэнэ совхозууд 1953 он дотор РСФСР-эй бүхы совхозуудай тушааһантай адли шахуу ороoһо таряа энэ жэлдэ гүрэндөө тушааба.

Республикын хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд ургаса амяарлан хуряаха арга энэ жэлдэ үргэн ехээр хэрэглэн, сагай уларилай муушаг байбашье, хуряалгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ, олон миллион пүүд ороoһо таряа гээлтэ хоролтоһоо абарһан байха юм.

Республикын тарьяалангай ажахын дэбжэлтэ, бүтэн тунга ба боро газар элдүүрилэн ашаглалга хүдөө ажахын бусад һалбаринуудые, илангаяа малажалые амжалтатайгаар хүгжөөхэ аятай зохид эрхэ байдал хангаа.

Ажахын үнгэрэгшэ жэл дотор республикын колхозууд үнеэн бүриһөө 1630 килограмм гэхэ гү, али 1953—1954 оной ажахын жэлэйхиһээ 521 килограммаар ехэ һү һааһан байна. Энэ оной октябриин 1-нэй байдалаар 8,3 миллион тонно гэхэ гү, али 1954 оной энэ үеынхиһөө 1,5 дахин ехэ һүн бэлэдхэгдээ.

Гахайнуудые шахажа мяха абалга нилээд ехэ болоо. 1954—1955 он дотор колхозуудаар 1902 мянган толгой гахай шахагдаһан һаа, ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ 3.886 мянган толгой гахай шахагдаһан, байгша оной октябриин 1-нэй байдалаар 2 730 мянган толгой гэхэ гү, али үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхиһөө 1630 мянган толгойгоор олон гахай шахагдажа байһан юм.

Энэ жэлдэ кукурузын тарилга 12,5 миллион гектар болоо гэхэ гү, али 1953 онойхиһоо 15 дахин шахуу нэмээ. Энэ үе соо техническэ шухала культура—лён-долгунецын тарилга 380 мянган гектараар, сахарай свёклын — 122 мянган гектараар, наран сэсэгэй — 200 мянган гектараар үргэдхэгдөө. Хартаабха тариһан талмай 546 мянган гектараар, овощиин ба бахчева культурануудай—224 мянган гектараар нэмээ.

Энэ жэлэйхиие 1955 онойхитой жэшэбэл, колхозуудта хартаабха ургуулан абалга хоёр дахин ехэ болоо. Тэрэнэй ашаар, байгша оной октябриин 10-да Россин Федераци дотор 4082 мянган тонно гэхэ гү, али үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхиһөө хоёр дахинһаа ехэ хартаабха бэлэдхэгдээ. Томо городууд болон промышленна центрнүүд бултадаа овощёор хангагдаба. Тоһото культуранууд, сахарай свёкло, улһан ба бусад техническэ культуранууд үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ нилээд ехээр бэлэдхэгдээ.

Эдэ бүгэдэмнай республикын ажалшадые эдеэ хоолой зүйлнүүдээр, промышленностьяа — түүхэй эдээр хангалга эрид һайжаруулха арга олгоо.

Колхознигуудай, МТС-үүдэй болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдэй шэн зоригто ажалай ашаар, Парти болон Правительствын зүгһөө тон ехэ туһаламжа үзүүлһэнэйнь ашаар, үүсхэл ба эдэбхи үргэн ехээр гаргаха арга колхозууд, совхозуудта, нютагуудтахи партийна, советскэ болон ажахын органуудта олгоһоной, министерствонуудэй үүргэ ба харюусалгые бүри ехэ болгоһоной ашаар, городуудай болон промышленна центрнүүдэй ажалшадай зүгһөө хүдөө ажахыда ехэ туһа хүргэһэнэй ашаар, Россин Федерациин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй эдэ амжалтанууд туйлагдаа. Комсомолецууд, хүдэлмэришэн ба һурагша залуушуул, тэрэшэлэн Советскэ Армиин сэрэгшэд колхозууд болон совхозуудтахи ургаса хуряалгада эдэбхитэйгээр хабаадажа, талха тарьяанай түлөө тэмсэлдэ сэгнэшэгүй ехэ туһа хүргэһэн байна.

Мүнөө колхозууд болон совхозууд тарилгада хэрэгтэй үрэһэ хүрэнгэ хааха ба бэлдэхэ хүдэлмэрее дүүргэжэ, намарай пар хахалжа, техническэ культуранудай, хартаабха ба овощь хуряалгаяа, малай тэжээл бэлэдхэхэ ба үбэлжэлгэдэ бэлдэхэ хүдэлмэрее түгэсхэжэ байнхай.

Хүдөө ажахын культурануудһаа бүри ехэ ургаса абаһанай, малажалай ашаг шэмые арьбадхаһанай үндэһөөр энэ жэлдэ колхозууд болон колхознигуудай олзо доход улам ургаа, колхозуудтахи ажалта үдэрэй үнэ сэн, илангаяа мүнгэнэй талаар нилээд нэмээ. Колхозууд мүнөө олзо доход ехээр оруулһан дээрэһээ ажалта үдэрые ашаг ехэтэй болгохоһоо гадна, мүн ерэхэ хүдөө ажахын жэлдэ һара бүри аванс үгэхын тула дамжадаг фонд бии болгохо, колхозуудтаа үйлэдбэриин, культурно-ажаһуудалай барилга хэхын, колхознигуудай ба хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй өөһэдтөө гэр байра барихадань туһалхын тула нилээд ехэ мүнгэн зөөри табижа шадаха болоно.

Россин Федерациин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд орон дотороо хүдөө ажахын продукт бүри ехээр үйлэдбэрилдэг болохо зорилгоор партиин XX съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэ эрхим хубитаяа оруулхын тула саашадаашье шэн зоригтойгоор ажаллахань лабтай.

Манай түрүүшүүл

— Октябриин һайндэрэй хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөөндэ оролсоходоо халаанайнгаа нормые 140 процентһээ доошо бэшээр дүүргэхэ гэһэн уялга абаа һэм. Эдэ үдэрнүүдтэ хэлэһэн үгэдөө хүрэхын тула оролдолго гаргажа байнаб,—гэжэ Улан-Удын хилээмэнэй № 1 комбинадай хүдэлмэришэн Агафья Павлова хөөрэнэ.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. Павлова. Л. Хайдуровай фото.

Амяарлан хуряалгын ашаар

Сэлэнгын аймагай Кагановичын нэрэмжэтэ колхоз энэ жэлдэ 1760 центнерэй орондо 2700 гаран центнер тарьяа гүрэндэ тушааба. Үшөө 600 гаран центнер тарьяа гүрэндэ худалдахаар эндэхи колхознигууд зорижонхой. Түсэбөө дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр 2400 центнер үрэһэ хүрэнгын тарьяа хаажа, ерэхэ тарилгада хүсэд хүрэхэ үрэһэтэй болоо. Гадна, ажалта үдэр бүхэндэ 1300 грамм ороoһон авансаар хубаагдаба. Колхозой хонишод Жаргал Лыкшитов, Цыдымпилов, Вампилов, Доржижапова гэгшэд 14—19 центнер тарьяа абаа. Тарьяа хубаахаһаа гадна, ажалта үдэртэ тэрэшэлэн хартаабха, капуста һаядаа хубаагдахань.

Хайшан гээд энэ колхоз тарьяагаа богони саг соо хуряагааб гэхэдэ, амяарлан хуряалгые үргэнөөр хэрэглэһэн байна. Сүхын МТС-эй түрүү комбайнер С. Цыцыков энэ колхоздо түрүүшынхеэ амяарлан хуряалгые хэрэглэжэ захалаа һэн. Нүхэр Цыцыков лафетнэ жаткада һуужа, хамтадаа 450 гаран гектар хадаһан байна. Итэжэ шэниисын хахадынь шэнэ аргаар хуряагдаа. Энээнэй һайн байһаниие иимэ ушар гэршэлнэ: хэрбээ комбайнаар хуряахада га бүриһөө 10—11 центнер абтадаг һаа, амяарлан хуряахада га бүриһөө 13 центнер хүрэтэр ургаса абтадаг байба. Ерэхэ жэлдэ тарьяагаа бүхыдэнь амяарлан хуряахые оролдохо ёһотойбди гэжэ колхознигууд хөөрэлдэнэ.

Амяарлан хуряаһанай ашаар комбайнһаа ороһон тарьяан шииг ноойто багатай байжа, хэдэн дахин сэбэрлэгдэхэ, хатааха гэлтэгүй түрэндэ тушаагдадаг байгаа. Колхозой 2-дохи комплексно бригадын бригадир нүхэр Цыденов тарьяа хуряалгын, сэбэрлэлгын хүдэлмэриие өөрынгөө бригадада һайнаар эмхидхэһэн байна. Гүрэндэ тушаагдаһан тарьяанай ехэнхинь энэ бригадын тогуудһаа шэрэгдээ.

Ургасаяа хуряажа дүүргэһэн эндэхи колхознигууд малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэжэ байнхай.

Г. Сабжаев.

Үндэр ургасаяа хуряажа абаба

Кяхтын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой 1-дэхи комплексно бригадын гэшүүд зургаадахи табанжэлэй түрүүшын жэлдэ үндэр ургаса ургуулжа, тэрэнээ һайнаар хуряажа абаба. Аймаг дотороо түрүүлэн тарьяа хуряалгые эхилһэн энэ бригадынхид мүн лэ хэнһээшье урид тарьяа тушаалгаар гүрэнтээ тоособо. Хуряалгада Михаил Овсянкинай агрегат һайнаар хүдэлжэ, һүүлэй үедэ үдэр бүри 17,5 га хуряана. Комбайнернуудай бүтээсэтэйгээр хүдэлһэн дээрэһээ эрхим шанартай тарьяан үдэр бүри тогто ородог байба.

Калинишна тосхоной тогто хүдэлмэрилдэг Кяхтын дунда һургуулиин, мүн индустриальна техникумэй һурагшанар комбайнһаа ороһон тарьяае түргэхэн хатаан, сэбэрлээд, автомашинануудта ашаалжа, «Заготзерногой» пунктнуудта эльгээдэг байгаа. Иигэжэ колхоз хамтадаа 16 мянга гаран пүүд тарьяа гүрэндэ тушааһан байна. Кяхтын индустриальна техникумэй студентнүүд В. Шелгогеева, В. Пономарева, Э. Усольцева, А. Амаржанов, В. Оршаланов болон дунда һургуулиин зарим һурагшад үрэһэ хүрэнгын ороoһо сэбэрлэлгэдэ һайнаар хүдэлнэ.

Мүнөө колхозойхид Агууехэ Октябриин һайндэрые ажалай амжалтаар тэмдэглэхын тулада үрэһэ хүрэнгээ хүсэд хааха, малай үбэлжэлгэдэ түгэс бэлэдхэхэ гэһэн зорилготой.

Д. Овсянкин.

...А. Булганин Японии ...ер-Министр г-н Ициро Хатояматай уулзаба

...Р-эй Министрнүүдэй Соведэй ...гшэ Н. А. Булганин Японии ...р-Министр господин Ициро ...тай октябриин 13-да уулза... ...артарьялангай, мүн ой модо...хые эрхилдэг министр Ици..., Посол Сюници Мацумото, ...нүүдэй кабинедэй генераль...тариин орлогшо Тахидзо ...то болон бусад господин Ха... удэшөө.

...Р-эй Гадаадын хэрэгүүдэй ...ын орлогшо Н. Т. Федорен...СР-эй МИД-эй Дальневосточ...гые даагша И. Ф. Курдюков ...уулзалга дээрэ байлсаа.

(ТАСС).

Политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ Бүхэсоюзна обществын правлениин пленум

Политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ Бүхэсоюзна обществын правлениин пленум Москвада октябриин 12-то ажалаа дүүргэбэ. КПСС-эй XX съездын шиидхэбэринүүдые Узбекскэ, Латвийска ССР-эй обществонуудай хэр зэргээр тайлбарилан дэлгэрүүлжэ байһан тухай элидхэлнүүдые пленумдэ хабаадаһан ороной элитэ эрдэмтэд шагнаһан байна.

Дээрэ дурсагдаһан республикануудай обществонууд нилээд бэхижээ, эдэ обществонууд эрдэм дэлгэрүүлхэдээ шэнэ шэнэ арга хэрэглэдэг болоо, гэбэшье, обществонуудай хүдэлмэридэ үшөөл ехэхэн дутагдал бии байна гэжэ пленум тэмдэглэһэн байна.

Обществын бүхы ажал-ябуулгые һайжаруулха тушаа шухала асуудалнууд пленум дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ. Обществын зэргэдэ мүнөө үедэ 340 мянга гаран гэшүүд тоологдоно.

Нютагай организацинуудта методическа туһаламжа һайнаар үзүүлдэг болохын тула байгша оной дүрбэдэхи кварталһаа эхилжэ «лекторскэ туһаламжа» гэһэн бюллетень хэблэгдэдэг болохо гэжэ хэлсэгдэбэ. Обществын городской, тэрэшэлэн районно отделенинүүдэй эрхые үргэдхэхэ тухай тогтоол баталан абтаа.

Обществын уласхоорондын холбоо барисаае үргэдхэхэ шухала байһан тухай пленум дээрэ заагдаа. Лекци уншахыень советскэ эрдэмтэдые хилын саана эльгээжэ байхаар, мүн иимэ зорилгоор хариин гүрэнүүдэй эрдэмтэдые СССР-тэ ерүүлжэ байхаар гэжэ хараалагдаба. Бүхэсоюзна обществын хэблэн гаргаһан 700 мянга гаран экземпляр лекцинүүдэй брошюра-стенограмма энэ жэлдэ харииин гүрэнүүдтэ эльгээгдэхэ байна.

Пленум дээрэ эмхидхэлэй асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ. Карело-Финскэ ССР-эй общество РСФСР-эй обществын Карельскэ АССР-тэхи отделени болгогдоо. Научна хэдэ хэдэн обществонууд коллективэй гэшүүн болгогдоо.

Ажал ехэтэй болоод байһан туладань Бүхэсоюзна обществын правлениин түрүүлэгшын уялгаһаа сүлөөлхэ тухай академик А. И. Опаринай гуйлтые пленум зүбшөөгөөд, тэрээниие правлениин президиумэй гэшүүнэй составта үлөөгөө.

Бүхэсоюзна обществын правлениин түрүүлэгшээр академик М. Б. Митин һунгагдаа. (ТАСС).

В. БИЛДУШКИНОВ

Тарьяан далай

Тэбхын шарлагша тала
Тарьяанай долгёор татуурна.
Тарьяа тээһэн машина
Тооһо татан бурьюулна.

Трактор, комбайнаа дахуулаад,
Тойроно түхэреэлэн талмайгаа,
Хоритойхон комбайнер Булад
Хадана, хуряана тарьяагаа.

Артелиин баян ургасаһаа
Амбаарнууд дүүрэн билтарна.
Алтан шара шэниисэ
Ажалшан зоноо баясуулна.

Тэбхын шарлагша тала
Тарьяанай долгёор татуурна.
Тарьяа тээһэн машина
Тооһо татан бурьюулна.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Туһаламжа хүлеэ хүлеэһээр

Зэдын аймагай «Коммунизм» колхозой комсомольско организаци һаяхан болотор арбаад гэшүүдтэй, багахан организацинуудай нэгэндэ тоологдодог байһан юм. Тэрэ үедэ ВЛКСМ-эй Зэдын айкомой хүтэлбэрилэгшэд энэ организацида ходо туһалдаг байгаа. Айкомой түлөөлэгшэд үе үе ерэжэ, залуушуултайнь хөөрэлдэдэг, лекци элидхэл хэдэг бэлэй. Колхозой партийна эхин организацишье комсомольско комитедтэ хэхэ юумэ заажа, тодорхойлжо үгэдэг байгаа. Ингэжэ ВЛКСМ-эй айкомой, партийна организацин туһаламжаар энэ организацин хүдэлмэринь һайжараад, залуушуулшье олоороо комсомолой зэргэдэ орожо эхилһэн юм. Мүнөө тус организаци 26 комсомолецтой болонхой.

—Организацимнай ехэ болохо тума ВЛКСМ-эй айком бүри ехээр туһалха юм бээ гэжэ һанаһан байгаабди. Үнэндөө тиимэ бэшэ байшоо,—гэжэ тэндэхи комсомолецууд хөөрэлдэнэ.

Һүүлэй үедэ комсомолой айкомой хүтэлбэрилэгшэд, тэрэ тоодо секретарьнар нүхэд Морохоев, Рябова иишэ ерэхээ болишоо тооной, ябахадаашье — удаан тогтонгүй, тодорхой туһаламжа үзүүлэнгүй бусашана. Энээн тушаа нэгэ жэшээ харуулая. Сентябриин эхээр ВЛКСМ-эй айкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр Морохоев энэ колхоздо ерэһэн юм. Одоол мантай уулзаха, ажал хүдэлмэритэймнай танилсаха ёнотой, туһа хүргэхэнь бээ гэжэ комсомолецууд найдаһан байгаа. Теэд нүхэр Морохоев залуушуултай уулзажа, тэдэнэй ажал хэрэгые хараха саг олонгүй, харин политическэ һуралсал эмхидхэхэ тон юрэнхы заабари секретарь Д. Санжиевта үгөөд, аймагай центр ябашоо бэлэй.

Энэ комсомольскэ организацин хүдэлмэринь һүүлэй үедэ нилээд һулараңхай. Август һараһаа хойшо нэгэшье суглаан болоогүй. Залуушуулай дунда лекци, элидхэл ба хөөрэлдөөнүүд хаа яа эмхидхэгдэнэ.

Эдэ бүгэдэ тухай колхозой партийна эхин организаци (секретарь нүхэр Цыренов) һайса мэдэхэшье, комсомольско организацин хүдэлмэриие һайжаруулха, һонирхолтой болгохо тушаа анхарал табингүй, тодорхой һайн туһаламжа үзүүлэнэгүй. Комсомолецуудта ходо туһалжа, хүтэлбэрилжэ байха аргашье, хүнүүдшье партийна организацида бии. Дэрэстэйн дунда һургуулиин багшанар, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд һонирхолтой лекци, элидхэлнүүдые бэлдээд, залуушуулда зорюулан уншажа байха аргатай. Партбюрогой зүгһөө үүсхэл, оролдолго лэ гаргабал хэрэг бүтэхэ һэн.

Гэбэшье, парторганизациин секретарь нүхэр Цыренов энээндэ хүжүүнээр хандана. Иимэ асуудал партийна суглаан, партбюрогой заседани дээрэ үнинэй хэлсэгдээгүй.

Комсомолой хүдэлмэриие хүтэлбэрилхэ гээшэ партийна организацинуудай дунда үлэхэ юм гэһэн партиин заабариие нүхэр Цыренов мартажархёо гээшэ гү?

«Коммунизм» колхозой партийна эхин организациин зүгһөө комсомольско организациин хүдэлмэриие хангалтагүйгөөр хүтэлбэрилжэ байһан тухайда КПСС-эй Зэдын айкомой Цаган-Усанай МТС-эй зоной инструкторска группа (КПСС-эй айкомой секретарь нүхэр Х. Хандуев) мэдэнэгүй гэжэ хэлэхын аргагүй. Тиигэбэшье, энэ шухала хэрэгтэ колхозой партийна организациин анхаралые хандуулаагүй байһаниинь гайхалтай.

А. Ткач.

Партийна хронико

Политическэ болон научна эрдэм дэлгэрүүлхэ Бүхэсоюзна обществын Баргажанай аймагай таһагай тоосоое КПСС-эй айкомой бюро зүбшөн хэлсэжэ, ехэхэн дутуу дундануудые элирүүлээ. Обществын гэшүүд аймагай хүдөө ажахын, промышленностиин түрүүшүүлэй дүй дуршалые шэнжэлжэ, олоной дунда үргэнөөр дэлгэрүүлхэ асуудалаар юушье хэнэгүй. Обществын гэшүүд — хүдөө ажахын мэргэжэлтэд нүхэд Лауль, Лапин, Санжиев болон бусад хүдөө ажахын асуудалнуудаар нэгэшье лекци уншаагүй байха.

МТС, колхозуудаар, промышленна предприятинуудаар бурят хэлэн дээрэ лекци, элидхэл хаа яа уншагдана. Аймагай тус таһагай хүтэлбэрилэгшэ нүхэр Эдинг, харюусалгата секретарь Бодров бэлэдхэгдэһэн лекцинүүдые зүбшэн хэлсүүлдэггүй, общества гэшүүдэй суглаа зарлаадагүй байна.

Отделениин хүдэлмэриие һайжаруулха тодорхой хэмжээнүүдые хараалһан тогтоол гаргагдаа.

БАРГАЖАНАЙ АЙМАГТА

АГНУУРИ ЗАХАЛБА

Ондатра барилгын сезон эхилһээр хэды хоножо байна. Баргажанай аймагай ангуушад энэ жэлэй IV квартал соо 1 миллион 200 мянган түхэригтэ ангай арһа тушааха гэһэн уялга абаһан юм. Мүнөө тэдэнэр һайндэрэй урдахи мүрысөөндэ оролсоод, жэлэй эсэс болотор түсэбһөө гадуур үшөө 100 мянган түхэригтэ ангай арһа тушааха гэһэн шэнэ уялга абаа.

АЛИРҺАНАЙ ВАРЕНЬЕ

Аймагай эдеэ хоолой комбинат алирһа ехээр бэлдэхэбэ. Тэрэ жэмэсээрээ 15 тонно варенье шанахаар шиидһэн байгаа. Мүнөө 5 тонно варенье шанагдаад, худалдаа наймаанда гаргагдахаяа байна.

ТҮСЭБҺӨӨ ГАДУУР 245000 ЛИТР ҺҮ ХУДАЛДАБА

Энэ жэлдэ аймагай колхозуудта һү нилээд ехээр һааҕдаһанай ашаар, гүрэндэ һү худалдахаа даалгабаряа 136 процент дүүргэбэ. Маленковой нэрэмжэтэ колхоз түсэбһөө гадуур 80 мянган литр, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз—70 мянган литр һү худалдаа.

Мүнөө аймагай колхозууд хамта дүүргэжэ 245 мянган литр һү түсэбһөө гадуур худалдаад байна.

ТАБАН ХОНОГООР УРИДШАЛАН

Баргажанай леспромхоз модо бэлэдхэхэ гурбадахи кварталайнгаа даалгабаряа 5 хоногоор уридшалан дүүргэбэ. Гусиха пунктын хүдэлмэришэд илангаа ехэ амжалта туйлаа. Тэдэнэр кварталайнгаа даалгабари 148 процент дүүргэһэн байна.

Леспромхозой хүдэлмэришэд түсэбһөө гадуур 3500 кубометр модо гүрэндөө үгэбэ.

АЖАЛТА УДЭРТЭ—АВАНС

Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой правлени колхозниигуудайгаа 7 һарын турша соо олоһон ажалта үдэртэнь авансаар 1-1 килограмм таряа хубааба. А. А. Сосновский бүлэ—20 центнер, К. И. Телятниковай—12 центнер ороохо абаа. Колхозой эрхим һаалишан М. Б. Запалаева—6 центнер таряа абаһан байха юм.

МҮНГЭ ЕХЫЕ АБАНА

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз гэшүүдтэө мүнгэ авансаар хубааба. Колхозой түрүү хонишон нүхэр Л. Цыренов—6500 түхэриг, нүхэр Малакшинова—4300 түхэриг авансаар абаба.

200 МЯНГАН БАНКА КОНСЕРВЭ

Баргажанай адагай загаһанай комбинат III кварталайнгаа түсэбые 151 процент дүүргээ. Түсэбһөө гадуур 200 мянган банка консерва гаргаба.

Д. Гыргенов.

АГУУЕХЭ ҺАЙНДЭРЭЙ ХҮНДЭЛЭЛД

Манай республикын ажалшад Октябрьска социалистическэ револ... алдарта ойе ажалай амжалтаар угтаха гэжэ оролдоно

Бурбын леспромхозой заһабарилгын механическа мастерскойн токарь Альберт Алексеевич Черников жэлэйнгээ даалгабариие анар июнь һарада дүүргэөд, мүнөө 1957 оной даалгабаряар хүдэлмэрилжэ байна. Нүхэр Черников һайндэрэй хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаад үдэрэйгөө нормые 250 процентһээ доошо бэшээр дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. А. Черников ажаллажа байна. Е. Ринчиновагай фото.

Жолоошодой габшагай ажал

Улан-Удын автотранспортна № 1 конторын хүдэлмэришэд ашаа шэрэхэ гүрэнэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Юһэн һара соо республикын аймагуудта ашаа шэрэхэ даабаряа 130 гаран процент дүүргээ. Энэ үе соо ашаа шэрэлгынгээ үные 8 процентээр хямдаруулба. Конторын шофернууд 100 мянгаһаа дээшэ литр бензин арьбалаа. Хэрбээ 9 һара соо шэрэгдэһэн ашаае нёдондоной энэ үеынхитэй жэшээ һаа, 450 мянган тонно ашаан ехээр шэрэгдэһэн байха юм.

Октябрь һарын эхинһээ тус конторынхид бүгэдэарадай агуу ехэ һайндэрэй—Октябриин 39-дэхи ойн хүндэлэлдэ зорюулагдаһан ажалай вахтада жагсанхай. Автомашинын шофер бүхэн ехэ уялга абаад, тэрэнээ амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байна. Түрүү шофернууд Иван Леонов, Григорий Максимов, Степан Гусев бол... мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ я... Тэдэнэр республикынгаа ... холын аймагуудта ашаа... ошоходоо, графиһаа за... гээгдэдэггүй юм. Тэрэшэл... свалай шофернууд нүхэд... ров, Баженов, Благочинно... бусад юрын ашаанай авто... нуудай шоферпуудһаа дут... ажаллана. Городой барил... хүдэлмэрилхэ зуураа, хала... нормые холо үлүүлэн дүүрг...

Тэндэхи заһабарилгын б... дэлмэришэдэй уялгануудаа ... жэ байһые тэмдэглэхэ хэрэ... дэнэр автомашинануудые ... наар заһабарилхын түлөө ... нэ. Түрүү слесарь нүхэр Б... түмэршэ дархан нүхэр Гуре... наар хүдэлмэрилһэнэйнгөө ... Хүндэлэлэй доскада һаяха... дээ.

И. ...

Удинск тосхоной магазинда

Хориин аймагай Удинск тосхоной ажалшад энэ жэлдэ шэнэ магазинтай болоо. Эндэхи ууһам, һаруул сэбэр магазинда тосхоной ажалшад элдэб эд бараа худалдан абахаяа олоороо ерэнэ.

Магазиниие даагша Ираида Христофоровна худалдан абагшадай эрилтые хангаха тушаа ехээр оролдоно. Ираида Милохова эрхим ажалайнгаа түлөө «Советскэ эрхим наймаашан» гэһэн значогоор шагнагдаа. Худалдаа наймаанда 14 жэлэй турша соо ажаллажа байһан энэ наймаашан эд бараае базаһаа элбэгээр асархын түлөө ехэ оролдоо гаргана. Ажалшадта ямар эд бараанай хэрэгтэй болоһые Ираида Христофоровна үдэр бүри мэдэжэ абадаг. Хэндэ ямар эд бараанай хэрэгтэй болоһые бэшэжэ абахын тула нүхэр Милохова тусхай дансатай байдаг. Ажалшадай эрилтые саг үргэлжэ хангадагай ашаар энэ магазинһаа эд бараа наймаалха түсэбые һара бүри үлүүлэн дүүргэнэ. Удаан саг соо хэбтэдэг эд бараан энэ магазинда үгы шахуу болоо.

Элдэб эд бараануудые бүлэг бүлэгөөрнь ябталан табиха тушаа асуудалда эндэ ехэ анхарал хандуулагдана. Эрэшүүлдэ, тэрэшэлэн эхэнэрнүүдтэ хэрэгтэй эд бараан тусхай витринэдэ ябталан табигдадаг байна.

Агууехэ октябриин һайндэрые ажалай амжалтаар угтахын түлөө һарынгаа түсэбые үлүүлэн дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байна.

Н. Хазагаев.

Мүрысөөндэ түрүүлхые оролдоно

Түмэр замай Улан-Үдэ станциин вагоно депогой цехүүд соо ороходо, ажал хүдэлмэриин улам ехэ далайсатайгаар ябажа байһаниинь элээр харагдаха. Агууехэ Октябриин 39-дэхи ойе ажалай шэнэ амжалтаар угтая гэһэн уряа лозунгнууд ханануудта хадаатай. Депогой Хүндэлэлэй доскада зураа түрүүшүүлэй нэрэнүүд бэшээтэй. Тэдэнэй дунда мастер нүхэр Глотын нэрэ алдар бии. Энэ мастер депогой вагон хабсаргадаг цехтэ ажаллагаа. Тэрэнэй хүтэлдэг хүдэлмэришэд үнгэрһэн 9 һара соо вагонуудые заһабарилха даабаряа холо үлүүлэн дүүргэнэ, дамжуулгын Улаан туг абаһан байна.

Тэрэшэлэн модошо дархашуул муу бэшээр хүдэлмэрилнэ. Вагонуудай хана болон хушалта шанар һайнтайгаар заһабарилна. Нүхэр Шугин бригадиирар хүдэлмэрилхэдөө дархашуулайнгаа шадабари мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ... һалдаг.

Эдэ бүгэдын ашаар бриг... бултадаа нормоёо дүүргэ... донхой. Модошо дархан... Пластинин Октябриин һа... хүндэлэлдэ зорюулжа аба... гаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр ба... үдэр бүхэндэ хоёр шахуу... дүүргэнэ.

— ерэһэн поез... вагонуудые шалгагшад ... погойнгоо цехынхидһээ ду... гөөр хүдэлмэрилнэбди, — ... тон шалган харагшадай а... нүхэр Кулиша хөөрэнэ. — О... байгаа һайндэрэй вахтада ... шухала ашаа зөөжэ байһа... нуудые графигһаань заахан... дэхүүлхэгүй гэжэ оролд... Гурбадахи квартал соо һайн... дэлмэрилһэнгөө түлөө... жуулгын вымпелдэ хүртээбд...

М. Горш...

Залуу дархан

Улан-Удын заһабарилгын хүдэлмэришэд ехэ Октябрьска ...листическэ ...циин 39-дэхи ойе ажалай амж... угтахын түлөө... нэ. Модо дар... цехын модошо... хан—комсомоле... Коробейников һа... урда тээхи со... тическэ мүр... оролсоод, удэр... даалгабаряа 1... цент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭР... хэр Коробейнико... мэрилжэ байна... А. Мантаевай...

КПСС-эй түүхэ шудалагшадта туһаламжа

Марксизм-ленинизм—олон түмэн зоной дунда дэлгэрһэн һургаал*)

Манай парти диалектическэ ба историческа материализмын гол ёһонуудаар ажал-ябуулгаһаа хүтэлбэри хэдэ, ниитын хүгжэлтэдэ хамаатай хуули ёһонуудые, социалистическэ обществын хүгжэдэг хуули ёһонуудые һайн мэдээгүй һаа — алдуу эндүүгүй, амжалтатайгаар урагшаа дабшажа шадахагүй гэжэ кадрнуудта ходо һануулдаг байгаа, һануулнаншье. Марксистско-ленинскэ философидо хайша хэрэгээр хандабал, аласайгаа хараа бодолые алдаха ябадал зайлашагүй туохолдодог, социализмын хэрэгтэ хоро хохидол ушаруулхаар хооһон болдолтондо, мецами ябадалтанда туһа дүхэм болодог байха юм.

Гэхэ зуура, философиие, тэрэшэлэн марксистско-ленинскэ теориие бүхы дээрэнь халирхайгаар ба наахануур шэнжэлбэл, ажабайдалһаа таһархай хооһон суртал баримталха ябадалда хүргэдэг байһыень мартажа болохогүй. Диалектическэ ба историческа материализмын асуудалнуудые партиин ба арадай шиидхэжэ байгаа тодорхой зорилгонуудтай нягта холбоотойгоор шэнжэлэн шүдалбал, кадрнууд зэбсэгжэдэг, ниитын хүгжэлтэдэ хамаатай шэнэ эрилтэнүүдтэ бүри анхаралтайгаар хандадаг, тиигээд бүри шадамар бэрхээр, эршэмтэй түргэнөөр хүдэлмэрилдэг байна.

Обществын экономическа байгуулламжа хадаа тэрээндэ тааараха засаг түрын бүрилдэдэг үндэһэ һуури болоно; энэнь хүгжэжэ обществын ажабайдалдахи бүхы хубилалтануудые тодорхойлдог хүсэн болоно гэжэ историческа материализм заадаг. Обществын экономическа байгуулалтые, тэрэнэй үйлэдбэридэхи хамаг бүхы харилсаануудые шэнжэлэн үзэхэ зэргэтэй наука болохо политическэ экономиин угаа ехэ удхаашанартай байһаниинь эндэһээ тайлбарилагдана. «Капитал» гэжэ гол зохёолоо Маркс 20 гаран жэлэй турша бэшэһэн юм. Тэрэнэй дотор экономическа шэнэ һургаалаа бүхы талаарнь тодорхойлон найруулһан, капиталистическэ обществын хүгжэдэг хуули ёһые элирүүлһэн, капитализмын оронда шэнэ, социалистическэ байгуулалта тогтоохо зайлашагүй шухала гэжэ тодорхойлон тайлбарилһан байна.

Марксын хэрэгые гайхамшаг һайнаар саашадань үргэлжэлүүлэгшэ В. И. Ленин капиталистическэ обществын хүгжэлтын шэнэ үеын эрхэ байдалда, капитализмһаа үнгэтэй бүхы зүришэлдөөнүүдые түйлай ехээр хурсадхаһан империализмын эрхэ байдалда тэмсэһэн юм. Империализмэ үеын хүгжэлтэдэ, тэрэнэй онсо илгаанда хамаатай хуули ёһонуудые «Империализм—капитализмын дээдэ шата мүн» гэһэн ном дотороо, ондоошье зохёолнууд соогоо элирүүлһэн тайлбарилһан байна. Империализмые пролетарска революциин болуута байгаа үе болгоһон зайсуулагдашагүй зүришэлдөөнүүдые Ленин али бүхы талаарнь удалан элирүүлээ; империализмын үедэхи капитализмын экономическа ба политическэ талаараа жэгдэ бэшээр хүгжэдэг, тиигээд империализмын хүсые бууруулдаг, империализмын фронтые һула газараарнь дэлбэ сохихо арга олгодог хуули ёһонуудые тодорхойлон элирүүлээ. Түрүүшээр үсөөхэн гү, али нэгэшье капиталистическэ орон дотор социализмын илалта болохо тухай Ленинэй сэсэн мэргэн тобшололынь империализмын үедэхи капитализмын экономическа ба политическэ талаараа жэгдэ бэшээр хүгжэдэг хуули ёһые үндэһэ болгон зохёогдонхой. Ленинэй энэ тобшололынь буржуазна байгуулламжые унагаан усадхахын түлөө, СССР-тэ социализм байгуулхын түлөө тэмсэхэ эли тодо холын хараа бодолые манай ороной Коммунистическэ партида, хүдэлмэришэн ангида олгоо.

Агууехэ Октябрьска социалистическэ революци илажа, хуушан ёһо гуримууд үгэгдэлнүүдтэ эсэргүү тэмсэл соогуур үйлэдбэридэхи социалистическэ, шэнэ харилсаануудай Россида бүрилдэн бэхижэжэ эхилхэ үеэр социализмын политическэ экономиин тодорхойлон зохёохо шухала болоһон юм. Шэнэ янзын энэ эрдэм ухаанай шухала шухала заабаринуудые агууехэ Ленин тодорхойлон зохёоһон, удаа тээнь тэрэнэй шабинар социалистическэ байгуулалтын дүй дуршалые согсолон шэнжэлжэлһээнь үндэһөөр саашадань хүгжөөһэн байгаа.

Социализмын политическэ экономиин тобшололнууд ба заабаринууд партиин, социалистическэ гүрэнэй бүхы кадрнуудта угаа шухала удхашанартай. Яахадааб гэхэдэ, экономическа хуули ёһонуудые һайса мэдэнгүйгөөр шэнэ общество байгуулжа шадахагүй байгаа бшуу. Тиимэ эрдэм шудалаагүй һаа, ажахыгаа түсэбэй ёһоор эрхилхын аргагүй, хүдэлмэришэн анги ба таряашадай хоорондохи зүб харилса тогтоохын аргагүй; ажахын социалистическэ системын үлүү һайниие шадамараар хэрэглэжэ шадахагүй байна.

Мүнөө ажахын, партийна болон советскэ хүдэлмэрилэгшэдтэ экономическа эрдэм ухаанай удхашанарынь улам ехэ боложо байнхай. Социалистическэ байгуулалтымнай урдань үзэгдөөгүй ехэ далайсатайгаар хүгжэһэн, арадай ажахын түсэбүүдэй орёо нарин болоһон ушар экономическа ехэ эрдэмтэй байхые эринэ. Тэрээнһээ гадна, энэ эрдэмээ ажахын ямаршье һалбарида хэрэглэхэ шадабаритай байхые эринэ. Дуршэл дээрэһээ харахада, ажахын зорилгонуудай бодото арга боломжонуудые харахада абажа, эрдэм ухаанай талаар тодорхойлогдон тайлбарилагдаад, табигдадаг ба бэелүүлэгдэдэг байха тумаа амжалтатайгаар гүйсэдхэгдэнэ. Социалистическэ экономикын хуули ёһонуудые ба онсо илгаае тоодоггүй, тэдээниие хэрэгсэхэ дурагүй ябадал ехэхэн алдуу эндүүнүүдтэ, таһалдалда зайлашагүй хүргэдэг гэжэ дуршэл дээрэһээ мүн лэ мэдэнэбди.

Научна коммунизмын теори гээшэ марксистско-ленинскэ һургаалай таһаршагүй хубинь юм. Энэ теоримнай урда тээнь байһан утопическа, үндэһэгүй хооһон социализмһаа тад ондоогоор пролетариадай тэмсэлэй үг зорилгые заагаад—политическэ засаг ээзлэн абаха ба социалистическэ общество эмхидхэн байгуулха зам зааһан, пролетариат лэ шэнэ общество байгуулжа шадаха олониитын хүсэн мүн гэжэ тайлбарилһан байна. Научна коммунизмын теори хадаа пролетарнарай түүхэтэ үүргэе дүүргэхэ зам ба арга заажа үгөө. Ажалай ба капиталай эрилтэнүүдые ябуулга бэшэ, харин ангиин тэмсэл лэ политическэ засаг ээзлэн абаха зам болоно, тэрээгүйгөөр социализм ба коммунизм байгуулжа шадахагүй гэжэ пролетариадта тус теори заана. Пролетариадые, общество доторхи тэрэнэй бусад союзнигуудые хайшань, ямгаад хүтэлхээ мэдэхэ революционно партиин ударидалга доро ябадаг, ангиин тэмсэл хэхын тула бүхы талаараа тодорхойлогдон зохёогдоһон, шэнжэлхы ухаанай талаар тодоруулагдан тайлбарилагдаһан стратеги ба тактикатай партиин ударидалга доро ябадаг байгаа һаа, хүсэ ба дуршэл ехэтэй дайсанда эсэргүү тэмсэлдэ пролетариат илажа шадаха гэжэ тус теори лэ заадаг.

Капиталистическэ обществын үедэ марксизмын классигуудай зохёоһон научна коммунизмын теоринь хүхэ засаг ээзлэн абаха, пролетариадай диктатура тогтоохо хэрэгые социализмын байгуулха гол шухала зүйл гэжэ тоолоод, тэрээндэ тон е... рал хандуулдаг байһанинь... Шэнэ общество зохёон бүх... арга ба формонууд тухай, ... хүгжэхэ хуули ёһонууд тух... оршон байдалда партиин хэ... мэри тухай асуудал тиихэ с... дорхой дуршэлэй бии боло... рэлээ) формын талаар лэ ... дэдэг байгаа.

Түрүүшээр нэгэ орон соо... тэ, саашадаа социалистиче... риин ондоошье оронууд ... шэнэ общество байгуулж... үеэр суглараһан дүй дуршэ... коммунизмын теориие хүгж... рэгтэ тон ехэ удхашанартай... ветскэ Союзда социализм б... һан, Европын болон Азиин... дэн оронуудта арадай демо... ёһо гурим тогтооһон, тэдэ ... дотор социализмын амжалта... бэелүүлэгдэжэ байһан з... ушаанууд коммунизмын ... рние ехээр баяжуулан, улам... удхатай болгоно. Энэ теори... ангиин, тэрэнэй ... ско-ленинскэ партинуудай ... гэс, бүри хурса зэбсэг болон...

Социалистическэ лагери... нууд коммунизм байгуулх... алли хараа бодолтой ба у... той, марксизм-ленинизмын ... талаар зоригжоохой байжа, ... коммунизмын теориие юрэ... барииюудые өөһэдынгөө ... онсо өөрэ байдалда, өөрын ... ционно дүй дуршэлтэй зох... тодорхойгоор хэрэглэнэ. М... ско-ленинскэ теориин юрэ... ёһонуудые өөрынгөө ороно... эрхэ байдалда тааруулгаар ... һэн, улам баяжуулан х...

*) Түгэсхэл. Эхиниинь манай газетын октябриин 14-най номерто.

Эхэ басаган хоёр— эрхим хонишод

...аймагай «Улаан Аха» кол... һүрэгөө олошоруулхын ...үлэй жэлнүүдтэ эршэмтэй... ...энэ.

...мхоздо хонидые искусствен... ...ар үрэжүүлгэдэ ехэ анхарал ...дана. Энээнэй эсэстэ хо... ...байрха ябадал үсөөрүүлэг... ...идоо үбэлэй һаранuудта ...улжа, һайн түл аба... ...шодой эршэ зоригтойгоор ...най ашаар хони үсхэбэ... ...эб 117 процент дүүргэдээ. ...ерэхэ бүри нооһон ехээр ...дадаг боложо байна.

... дүй дүршэл, мэргэ... ...эй хонишод олон юм. Эдэ... Хама-Сырен Мунконова ...айн һүүл» тэжэ газарта ...антаая хони харууһална. Мунконоватан 1955 ондо ...һоо 215 хурьга абажа, ...Энэ жэлдэ 182 хонидһоо ...га абаад, нэгышье гарза... харууһалжа байна. Үбэл ...ургалһан хонидын хэнзэл... Мүн нютагай үүлтэрэй ...рһөө килограммһаа үлүү ...йшалагдаа.

... яагаад иимэ амжалта ... гэхэдэ, даалгагдаһан ...үнэн сэхээр хандажа, хү... ...хын наукын туйлалтануу... ...үүшүүлэй дүй дүршэлые ...хэрэглэнэ.

... һайнаар харууһалха, ...хэрэгтэ хонишод Мункон... ...ехэхэн анхаралаа хандуул... ...эринүүдээ һэлгэжэ бай... ...горхоной эрьеэр, ой модон ...хонидоо адуулдаг юм. Энэ ...һоо хайшалагданхай хонид ...үлүү шүртөөдэггүй. Тиимэ... ...модо, бургааһатай хада, ...хонидоо бэлшээхэдэнь, ...үбһэ ногоон үлүү шэмэтэй, тэрэниие хонид ехэ амтархажа эдидэг байха юм.

— Зунай сагта зарим хонишод хонидоо оройтуулжа бэлшээридэ гаргадаг. Энэ тон буруу. Шүүдэрэй хатаагүй байхада шүүһэтэй набша ногоо хонид эдижэ таргалдаг байна,—гэжэ Хама-Сырен Мунконова хөөрэнэ.

Эдэнэр хонидоо үдэртөө 4—5 дахин уһалдаг, дабһа хужар эдюулдэг. Август һарада гүйхэн уһан соо хонидоо тамаруулдаг байха юм. Тиимэһээ нооһониинь сэбэр болодог, хонидшье һэрюусэжэ, модо шулуу шүргөөхэеэ болидог.

Эндэхи хонишод сентябриин эхин багаар эшүүнэ, ая гэхэ мэтын шэмэтэй ногоо ехээр бэлдэжэ абадаг. Хонишод Мунконоватан хонидоо адуулхынгаа хажуугаар 5—6 центнер шэмэтэ тэжээл бэлэдхэдэг юм. Тэрээнээ хонидойнгоо хурьгалхада эдюулнэ.

Иигэжэ эхэ басаган хоёр эсэшэ сусашагүйгөөр ажаллажа, олоһон ажалта үдэрнүүдтээ мүнгэ, эдеэ хоолой зүйлнүүдые жэлһээ жэлдэ элбэг ехээр абана. Үнгэрэгшэ жэлдэ найман хурьга нэмэлтэ түлэбэридэ гэжэ абаа.

Эршэмтэ ажалайнгаа түлөө хонишон Мунконоватан элдэб шангуудта хүртэдэг. Оля Мунконова энэ жэлдэ аймагай малшадай зүблөөндэ хабаадалсажа, «Родина» гэжэ радиоприёмник, грамота, шан абаһан юм. Хама-Сырен Мунконова үнгэрэгшэ намар гүрэнэйнгөө ниислэл хото Москва ошожо, Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадалсаа һэн. Тэндэ түрүү хонишодой дүй дүршэлтэй танилсажа ерээд, тэрэнииень ажалдаа шадамараар хэрэглэнэ. Мүнөө жэлдэ Оля Мунконова мүн лэ Москва выставкэдэ ошожо ерээ.

Д. Дугаров.

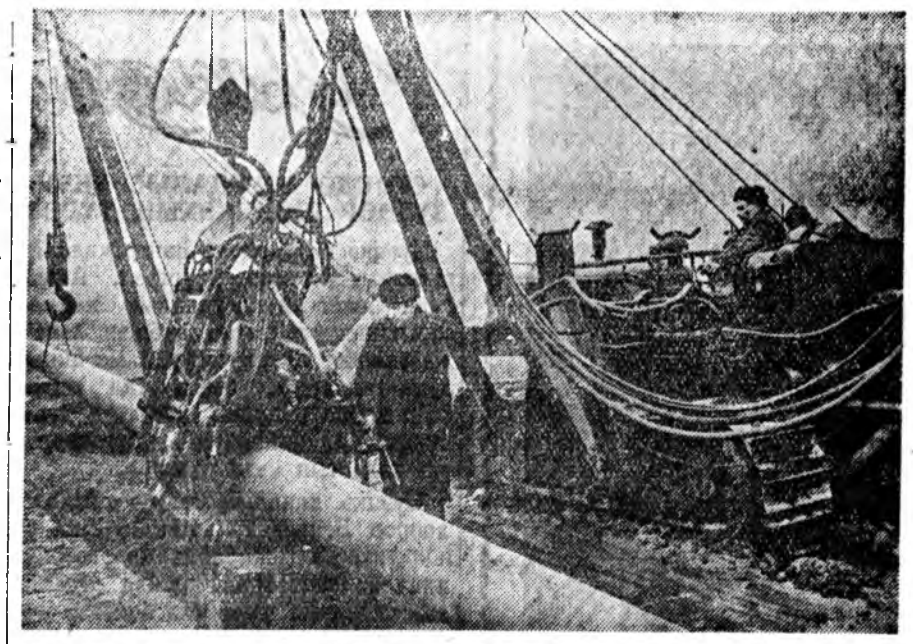

Татарска АССР. Казаньһаа Горький хүрэтэр магистральна газопроводые барилгада «Свармонтаж» трестын барилга-хабсаруулгын 10-дахи управлениин коллектив амжалтатайгаар ажаллана. Кама Волга хоёрой хоорондохи Столбищи гэжэ тосхон шадар ажаллажа байһан электрогагнууршад, трактористнууд машинануудые жолоодогшод траншейнүүдтэ хоолойнуудые табихаар бэлдэжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Казаньһаа Горький хүрэтэр баригдажа байһан Газопроводые гагналга харуулагдана.

ТАСС-эй фотохронико.

Түрэлхидэй дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулае

Политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ бүхэсоюзна обществын БМАССР-тэхи таһаг һуралсалай шэнэ жэлдэ республикын дунда ба долоон жэлэй һургуулинуудта түрэлхидэй лектори олоор эмхидхэхэ гэжэ шиидхэһэн юм.

Тэрэмнай ямар удхатай юм гэбэл, залуу үетэниие коммунистическэ ёһоор хүмүүжүүлхэ ба һургаха хэрэгтэ түрэлхидэй лектори нилээд ехэ ашатай ха юм. Партиин XX съездын Директивэнүүд соо иигэжэ хэлэгдэнэ: «Һургуулинуудтахи һуралсалай-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайжаруулха... Клубуудые, культурын байшангууд ба техникын гэрнүүдые, культурно-гэгээрэлэй бусад эмхи зургаануудые һурагшадай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулдаг болгохо».

Түрэлхидэй лектори ямар хүдэлмэри ябуулха уялгатайб? Тиимэ лекторинууд һуралсалай-хүмүүжүүлгын хэрэгтэ туһалха зорилгоор түрэлхидэй дунда педагогическа ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха, һургуули түрэлхид хоёрой хоорондо нягта холбоо байгуулхадань туһалха зэргэтэй.

Мүнөө түрэлхидэй лекторинуудта уншагдаха лекцинүүдэй темэнүүд шэлэгдэжэ һургуулинуудта эльгээгдэжэ байна. Жэшээлхэдэ, иимэ темэнүүд дурадхагдана: «КПСС-эй XX съезд ба ургажа ябаа залуу үетэниие хүмүүжүүлгэ», «Арадай ажахын элдэб һалбаринуудта ажал хүүлжэ һургаха гээшэ советскэ һургуулиин ба гэр бүлын гол зорилгонуудай нэгэн мүн» гэхэ мэтэ.

Түрэлхидэй лекторинуудта уншагдаһан лекцинүүдэй түлөө түлэхэ гурим тодорхойлон тогтоогдоо. Тэрэ гуримай ёһоор, һургуули бүхэнэй 200 гаран хүниие лекцинүүдтээ хабаадуулаа һаань, уншагдаһан лекци бүхэн түлэгдэхэ, 200-һаа үсөөн хүниие хабаадуулаа һаань—10 лекциин 5-ниинь түлэгдэхэ. 100-һаа үсөөн хүниие хабаадуулаа һаань — 10 лекциинь 2-нь түлэгдэхэ юм.

Түрэлхидэй лекторитай һургуулинууд лекци шагнаха дуратай хүнүүдые түрэлхидэй дундаһаа тодоруулха, лекцинүүдые уншалга эмхидхэхэ зэргэтэй.

Арадай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд, городой ба хүдөөгэй һургуулинуудай багшанар түрэлхидэй лекторинуудай хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадаха байха гэжэ Обществын Правлени найдана.

Үнгэрэгшэ һуралсалай жэлдэ түрэлхидэй лекторинууд городой (№ 4, 12, 20 болон бусад), мүн хүдөөгэй зарим һургуулинуудта эмхидхэгдэһэн юм. Эдэ лекторинууд һайнаар хүдэлжэ, һургуулинуудта нилээд туһа хүргэһэн байна.

Энэ жэлдэ түрэлхидэй лекторинуудай хүдэлмэриие хараадаа абажа, Обществын Правлениин Президиум Гэгээрэлэй министерствотэй, Гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй союзай обкомтой хамта республикын дунда ба долоон жэлэй һургуулинуудта (хүдөөдэ—98, городуудта—15) түрэлхидэй лекторинуудые эмхидхэхээр шиидэнхэй.

Республикын һургуулинуудай парторганизаци ба багшанар түрэлхидэй лекторинуудые эмхидхэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, түрэлхидэй дунда педагогическа ойлгууламжын хүдэлмэри эмхидхэлгэдэ туһалха ёһотой.

А. Панчуков, Политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ бүхэсоюзна обществын БМАССР-тэхи таһагай педагогическа наукануудай секциин бюрогой түрүүлэгшэ.

Зориһондоо хүрэхэбди

...эй XX съездын түүхэтэ ...ринүүдые бэелүүлэн, манай ...һаалишад һү ехээр һаахын ...магай һаалишадай социали... мүрысөөндэ оролсоһон юм.

...арга боломжонуудаа хара... ...д, фермээрээ 233 400 литр ...бүриһөө 1100 литр һү һаа... ...абаһан байнабди.

...фермын һаалишад ажахын ...рүүшын үдэрһөө абаһан ...нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүр... ...лөө эрид тэмсэжэ эхилһэн. Наукын түрүү арга шадаба... ...рүүшүүлэй дүй дүршэлые ...хэрэглэжэ, зарим тэды ам... ...йлаабди. Тугалнууд эхэ... ...гаагдажа түлжүүлэгдэнэ, ...йдагаар һаагдана. Мэргэ... ...абари ехэтэй адуулгашанай ...ние зүбөөр һэлгэн адуулха... ...тэ тэжээл нэмэжэ эдюулхэ... ...һү ехээр үгэдэг байна.

...жэл соо манай фер... ...үнеэн бүриһөө 1109 литр һү һаажа абаһан уялгаяа дүүргээ. Манай фермын түрүү һаалишад бүришье ехэ һү һаагаа. Жэшээлхэдэ, Д. Цынгунова — 2687 литр, Д. Цоктоева — 1300, Г. Банзарова—1350, Лузанова—1405, Дылыкова—1308 литр һү һааһан байна.

Колхозой правлени, парторганизаци һаалишадай ажалда ехэхэн туһаламжа үзүүлнэ. Илангаяа социалистическэ мүрысөө зүбөөр эмхидхэдэг ба тэрэнэй дүнгүүдые сар сооһь гаргадаг байна. Зүгөөр малаймнай байра тиимэ һайн бэшэ. Үнеэдэй ба тугалнуудай байра, мүн шэнэ культбаза баригдахаар хараалагдана.

Ажахын шэнэ жэлдэ манай фермын һаалишад һү улам ехээр һааха гэжэ, амжалтануудые туйлахаар зориһонхой.

К. Будаев, Кударын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозой 1-дэхи фермые даагша.

...ар жэшээнүүдые Хитадай ...истическэ парти харуулжа ...ээн тухайдань КПК-гэй ...дын материалнууд түн гүн... ...ба эли тодоор гэршэлэн ...а.

...эй XX съезд уласхооронкоммунистическэ хүдэлөө... ...өөнэй угаа ехэ дүй ...шэнжэлэн сорсолһон, ...ско-ленинскэ теориин хэ... ...заабаринуудые улам ...ь үргэлжэлүүлэн хүгжөө... Хоёр системын амгалан ...эргэ оршон байха тухай, ...эгэй аюулые мүнөө сагта ...а болохо тухай, элдэб оро... ...оциализмда дамжан орохо ...д тухай асуудал табижа ...тэ тэрэ тобшололой гэршэ болоно.

...суудалнуудые зүбөөр шиид... уласхоорондын зүришэлдөө... зөөлэрүүлхэ ябадалые ...үнгэдхэнэ, эб найрамдалай ...эрхэг түримхэй добтолго ...ын түлөө олон миллион ...эй хүсые бүри ехээр эл... ...кагсаана. Мүн энэ сагтахи ...өөрэ ба онсо илгаае ха... ...алсан арад түмэнэй тон ...өөрынгөө хүтэлбэри доро ...дэнь ба үйлэдбэриин гол ...үдые арадай мэдэлдэ ...нь капиталистическэ оро... хүдэлмэришэн ангида ...Эдэ асуудалнууд шиид... ...э. Советскэ Союзай ба со... ...ческэ лагериин оронуудай ...дые бүри ехэ болголсоно, ...эйн ажалшадай дура та... ...дэр ехэ хүсэн болгон со... ...е дэлгэрүүлнэ.

...измын дайсад хадаа ма... ...ество дотор ажалшан ара... ...туһада зорюулагдажа үни ...һэн гол шухала асуудалнуудһаа хүдэлмэришэн ангиин анхаралые холодхохо гэжэ һэдэнэ. Тэдэ дайсад ганса нэгэн хүндэ шүтэн һүгэдэхэ ябадалые эрид буруушаан гурбан жэл үлүүтэй саг соо КПСС-эй сэхэ шууд тэмсэжэ байһыень, тингэжэ шүтэн һүгэдэлгын хорото хойшолонгуудые шууд зайсуулжа байһыень дурдангүй, хорото зорилгоор дуутай үнгэрнэ. Мүн ганса нэгэн хүндэ шүтэн һүгэдэхэ ябадалтай холбоотой манай дутуу дундануудые али болохо аргаар хэтэрүүлэн харуулха һэдэлгэ гаргана. Ганса нэгэн хүндэ шүтэн һүгэдэхэ ябадалтай хэгдэжэ байгаа тэмсэл коммунистическэ ба хүдэлмэришэнэй партинуудай интернациональна нэгэдэлые һандаргаха, социализмда этигэл найдабариие бууруулха бэзэ тэжэ багсааһан дайсадай бодомжо ба найдабаринь буруу һүрэн хосороо.

Ганса нэгэн хүндэ шүтэн һүгэдэхэ ябадалда эсэргүү тэмсэл КПСС-эй улам ургажа байтаа хүсэ шадалые, бата нэгэдэлые харуулаад, марксизм-ленинизмын гол ёһонуудта КПСС-эй үнэн байдагые элирхэйлээ, партиин хүтэлбэри доро ябадаг арад түмэнэй түүхэ дотор дүүргэдэг шиидхэхы үүргэ, зарим элитэ хүнүүдэй дүүргэдэг үүргэ тухай марксистско-ленинскэ теориин мэдээжэ заабариин зүб байһые баталан, улам гүнзэгырүүлээ. Энэ тэмсэлнай марксизм-ленинизмын агуу ехэ үзэл суртал ба гол ёһонуудые тойруулжа социализмын лагериие, коммунистическэ ба хүдэлмэришэнэй партинуудые бүри нягтаар жагсаагаа.

* * *

Марксизм-ленинизмын бүхы гол хубинуудай—диалектическэ ба историческа материализмын, политическэ экономиин, научна коммунизмын теориин удхашанарынь сэгнэшэгүй ехэ юм. Энэ нэгэдэмэл бүхэли, түгэс бүрин һургаалые бүхы талаарнь гүн гүнзэгыгөөр шудалан шадамараар хэрэглээгүй һаа, социализмын хэрэгтэ ехэ хохидол ушаржа болохо байна.

Гэхэ зуура, бүхы пропагандын хүдэлмэринь олон жэлэй туршада, гол түлэб, ВКП(б)-гэй түүхын хуряангы курсые үндэһэ болгодог байгаа гэжэ «Партийна һуралсалдахи жэлэй дүнгүүд тухай, һуралсалай шэнэ жэлдэ партийна органиизацинуудай дүүргэхэ зорилгонууд тухай» КПСС-эй ЦК-гэй тогтоол дотор заагдана. Тэрээн соо капитализмын ба социализмын политическэ экономиин үндэһэн заабаринууд огто найруулагдаагүй. Мүн баһа дайнай урда тээхи жэлнүүдһээ эхилээд партиин ба Советскэ гүрэнэй ажабайдалда болоһон шухала шухала событинууд толилон харуулагдаагүй байха юм. Ленинэй теоретическэ агуу ехэ захяа заабаринуудые суртал нэбтэрүүлэгшэ хүдэлмэрилэгшэд тон багаар, хүсэд бэшээр үзэдэг ба тайлбарилдаг байгаа.

Манай пропаганда дайшалхы, добтолхы шанараа һуларуулһан ехэхэн дутуунуудтай байгаа. Тэдэ дутуунуудай гол зүйлнүүдынь гэбэл: мүнөө сагай үндэһэн асуудалнуудһаа хадууржа, үнгэрһэн саг тээшэ ехээр хандадаг, һургаалые хооһоор сээжэлдэдэг ба гүнзэгы бэшээр шудалдаг ябадал, экономическа теори ба ажахын экономикоёо шэнжэлэн, шудалха хэрэг тоодоггүй ябадал болоно. Партийна һуралсалда захиран зонхилдог, нэгэл юумэеэ нюдэ балай дабтадаг ушар, марксизм-ленинизмын гол һургаалые шэнжэлэн шудалха хүдэлмэри эмхидхэжэ шададаггүй ябадал партийна гэгээрэлэй хэрэгтэ үшөө зайсуулагдаагүй байһаар. Партиин XX съездһээ хойшо, тэрэнэй шиидхэбэринүүд ба заабаринуудые үндэһэ болгон, суртал нэбтэрүүлхэ хүдэлмэреэ ажахын ба культурна байгуулалтын зорилгонуудтай холбоотойгоор эмхидхэхэ гэһэн хэдэ хэдэн хэмжээ-ябуулганууд бэелүүлэгдээ.

Манай кадрнууд марксизм-ленинизмые шудалбал, хүдэлмэриингөө дүй дүршэлые зүбөөр бодожо үзэхэ, ажабайдалһаа эшэ үндэһэтэй асуудалнуудта хаһа саг сооһь анхарал табиха шадабаритай болоно. Гэхэтэй хамта, манай кадрнууд марксизм-ленинизмые шудалжа, политическэ ба суртал бодолой талаараа болбосорон хатуужана, энэнь партиин хэрэгэй түлөө коммунист бүхэнэй даадаг харюусалгые ехэ болгоно.

Харша хархис буржуазна үзэл сурталда эсэргүүсэн тэмсэхэдэнь, хүнүүдэй ухаан бодолые мунхаруулдаг капитализмын үлэгдэлнүүдтэ эсэргүүсэн тэмсэхэдэнь туһална.

Коммунистическэ партиин хүтэлбэреэр мүнөө советскэ арадай бэелүүлжэ байгаа коммунизмын агуу ехэ зорилгонууд, арадай демократиин оронууд дотор социалистическэ общество байгуулха зорилгонууд, буржуазна үзэл сурталда эсэргүү тэмсэлэй мүнөө сагта зайлашагүй шангаржа болохо байһан ябадал, ганса нэгэн хүндэ шүтэн һүгэдэлгые, тэрэнэй хойшолонгуудые бүримүһэн зайсуулха зорилго—эдэ бүгэдэмнай кадрнуудай, олониитын политическэ гэгээрэлэй хэрэгые үндэһөөрнь һайжаруулха, марксизм-ленинизмые бүхы талаарнь, гүн гүнзэгыгөөр шудалха асуудал эрид сэхээр табина.

М. ЖУРАВКОВ, философско наукануудай доктор.

Выставкэдэ бэлэдхэл удааруулагдана

(Нарин уралалгын, гоёон шэмэглэлгын зүйлнүүдэй выставкэдэ бэлэдхэл муугаар ябуулагдана)

Байгша оной декабрьда Москва городто нарин уралалгын, элдэб гоёон шэмэглэлгын зүйлнүүдэй Бүхэроссийска выставкэ болохо юм. Энээн тухай тээсгэн манай газетэдэ мэдээсэгдэһэн байгаа.

РСФСР-эй Культурын министерствын, советскэ уранзураашадай үүсхэлээр үнгэргэгдэхэеэ байгаа тус выставкэ угаа ехэ удхашанартай. Түрүү, советскэ олонациональна культурын, бурят арадай нарин уралалгын, гоёолтын зүйлнүүдэй искусствын саашадаа хүгжэн һалбарха хэрэгтэ туһа нэмэри боложо үгэхэ байна. Выставкэ хадаа түүхые зохёон байгуулагша арад зоной дундаһаа онсо илгарһан, гайхамшагта шадабари мэргэжэлтэй, уран бэрхэ мүнгэшэ, алташа, модошо, түмэршэ болон бусад мэргэжэлэй дархашуулые, бэлиг ехэтэй һиилүүршэдые, уран түргэн оёдолшодые элирүүлэн тодорхойлхо байна бшуу.

Удхаараа социалистическэ, маяг түхэлөөрөө национальна бурят арадай баян культурые арьбадхан, нарин уралалгын, гоёон шэмэглэлгын искусствын олон тоото түлөөлэгшэдэй үни удаан саг соо хэһэн ажал хүдэлмэриие выставкэ шэнжэлхы ёһоор согсолон харуулха юм. Мүн бүхы талаараа нарин уралалгын, гоёон шэмэглэлгын искусствын саашадаа хүгжэхэ замые заажа үгэхэ байна.

Мүнөө республика доторнай тус выставкэдэ хэр зэргээр бэлэдхэл хэгдэнэб гэжэ хаража үзэе.

Выставкын урда табигдаһан шухалын шухала зорилгые бэелүүлхын тула республикын Культурын министерство, уранзураашадай союз болон бусад зарим эмхи зургаанууд һайшаалтай хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхэ талаар шиидхэбэри, тогтоолнуудые гаргаһан юм. Тиигэжэ выставкые эмхитэй һайнаар үнгэргэхын тулада арбаад хүнһөө бүридэһэн республиканска комитет тогтоогдожо, ноябриин 5-һаа 15 болотор республиканска выставкэ үнгэргэхөөр шиидхэгдээ һэн. Гадна, республиканска выставкэдэ бэлэдхэл болгон, октябриин 15-һаа 25 болотор аймагуудта выставкэ эмхидхэхэ комиссинууд томилогдоо юм.

Мүн республикын промышленна предприятинуудые, мастерскойнуудые, тэндэ ажаллагшадые выставкэдэ үргэнөөр хабаадуулхын зорилгоор партиин горком тусгаар зүблөө хэһэн байна.

Аймагуудай, республикын выставкэнүүдтэ шалгарһан нарин уралалгын, гоёон шэмэглэлгын зүйлнүүдые хэһэн уран дархашуулда диплом, үнэтэ шангууд үгтэхөөр, мүн бусадшье хэмжээ-ябуулганууд бэелүүлэгдэхээр хараалагдаа һэн.

Иигэжэ выставкэдэ эрхимээр бэлдэхэ тухай шиидхэбэри гаргагдаһанһаа хойшо һара тухай болобо. Теэд энэ үнгэрһэн саг соо бэелүүлэгдэһэн юумэн тэжэ үгы тооной.

Выставкые эмхитэй һайнаар үнгэртэхын тула байгуулагдаһан республиканска комитет эмхидхэлэй болон бэлэдхэлэй хүдэлмэри биратайгаар ябуулнагүй. Энэ талаар комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Н. Д. Зугеев эдэбхи үүсхэл багаар гаргана. Мүнөө болотор нарин уралалгын, гоёон шэмэглэлгын мастернууд республика доторнай хэдыб, хаана бииб гэжэ элирүүлэгдээдүй. Үшөө 1940 ондо иимэ мэдээн сутлуулагдаһаар дахин һэргээгдээгүй. Тэрэ мэдээнэй ёһоор республикымнай аймагуудта хамта 60-аад мэргэжэлтэд, тэрэ тоодо Мухаршэбэртэ—11, Бичурада—7, Закаменда—8, Сэлэнгэдэ —7, Яруунада—7 гэхэ мэтэ байгаа юм. Теэд тэдэ мэргэжэлтэд тухай хорёод жэлэй туршада хэлсэхээшье болишоһон байна.

Хуушанай тайхамшагта уран дархашуулай нэгэн Цыдып Цыремпиловна Зонхоева мүнөөшье Курумканай аймагта ажаһууһаар. Нүхэр Зонхоева эдир залуу наһанһаа мүнгэшэ, алташа дарханай мэргэжэлые шудалжа эхилһэн юм. Дүшөөд гаран жэлэй туршада уранһайхан юумэнүүдые, яһала олоор тэрэ дархалаа. Мүн тэрэнэйнгээ хажуугаар оньһото нарин механизмуудые гайхалтай шадамараар заһадаг. Гэбэшье, энэ мэргэжэлтэ мүн лэ мартагдашанхай. Нүхэр Зонхоевада анхарал табихаһаа байтагай, 1952 ондо тэрэнэй дархалһан 6 хэһэг юумые аймагай культурын таһагайхид выставкэдэ табихамнай гэжэ абаашаад, мүнөө болотор бусаагаагүй байшоо.

Һаяхан зураглан харуулгын искусствонуудай музейн түлөөлэгшэтэй уулзахадаа, Цыдып Цыремпиловна иигэжэ хэлэһэн байна: «Наһаараа эрхилһэн, дуратай мэргэжэлээ саашань үргэлжэлүүлхэ гэхэдээ, наһатайшье болобоб даа. Теэд минии ажалые өөгшөөхэшье хүн үгы хэбэртэйгшэ. Дүрбэн жэлэй саада тээ дархалһан юумыемни выставкэдэ абаашаһан аад, бусаагаагүй, — гэжэ гомдоно.

Выставкэ эмхидхэхэ гэжэ байгуулагдаһан аймагуудай комиссинууд гансал саарһан дээрэ зохёогдоод, үнэндөө ямаршье хүдэлмэри ябуулнагүй. Тэрэ комиссинуудай хүдэлмэриие һэргээхын, тэдэнтэй холбоо барисаатай боложо, бэлэдхэлэй хүдэлмэри һайжаруулхын тула республиканска комитет мүн лэ оролдолго гарганагүй.

Выставкын асуудалаар аймагуудта тусхай түлөөлэгшэд эльгээгдэхэ байтаа. Хэжэнгэ, Курумкан, Кудара, Ториһоо бэшэ аймагуудта мүнөө болотор тиимэ түлөөлэгшэд эльгээгдэнэтүй. Мүн энэ хэрэгээр хүдөөгөөр ябаһан хүнүүдшье өөдтэй юумэ хэнэгүй. Һаяхан Арадай зохёолой Байшангай директор нүхэр Бажеев Ториин аймагаар ябаад ерэбэшье, тэндэ урашуул, дархашуул олдоботүй гэжэ ерэбэ. Гэхэтэй хамта, тэндэ бурят, шэмээшэг олон суута мэргэжэлтэд бии юм.

Аймагта эльгээгдэһэн хүн бүхэнэй энэ шухала хэрэгтэ иимэ хайхарамжагүйгөөр хандаха болоо һаань, саашадаа ямар хүдэлмэри хэгдэхэ гээшэб.

Аймагай культурын таһагайхид бэлэдхэлэй хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа, олон хүнэй хабаадалгатайгаар аймагай выставкэ эмхидхэхэ уялгатай. Гэбэшье, Тарбагатайн (культурын таһагые даагша нүхэр Гусляков), Заиграйн (Молчанов), Мухаршэбэрэй (Поворотов), Сэлэнгын (Жамбалов) аймагуудта энэ хүдэлмэри ябуулагданагүй.

Республикын промышленна предприятинууд, Бурмонпромсоведэй элдэб артельнүүд, мастерскойнууд выставкэдэ хабаадалсаха аад, биратай юумэ хээдүй байһаар.

Выставкэ эмхидхэлгэдэ сэхэ хабаатай Уранзураашадай союз хүдөөгэй уран дархашуулда ямаршье туһаламжа үзүүлнэгүй. Мүн арадай зохёолой Байшангайхид энэ талаар «шэхэ дүлии, нюдэ балай» байдаг. Зураглан харуулгын искусствонуудай республиканска музей эдэбхи үүсхэл гарганагүй.

Иигэжэ выставкэдэ бэлэдхэлгые бэе бэедээ хаялсаад, «намһаа саагуур, наранһаа наагуур» гэлсэһээр байтарнь саг үнгэржэл байна.

Энээн тушаа выставкэ эмхидхэхэ комитет, тэрэнэй түрүүлэгшэ нүхэр Зугеев анхаралаа тон багаар табина гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Д. Чимитов.

Калькуттска колледжын (Инди) студент Рам Чандра Басу гэгшэ Азиин, Европын оронуудаар велосипедээр аяншалжа байна. Рам Чандра Басу энэ оной июниин 27-до Калькуттаһаа гараад Пакистанаар, Иранаар, Сиреэр, Турцяар, Болгаряар, Румыняар ябаа. Рени гэжэ город шадар советскэ хилэ дабаад, тэрэ Одессаһаа Киев ошобо. Тэрэ тэндэһээ Москва, Ленинград орохо юм. Ленинградһаа гараад Скандинавиин оронуудаар ябаха байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Рам Чандра Басу Одесса городой Приморско бульварта байна.

ТАСС-эй фотохронико.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Монгол Арадай Республикын хэблэлэй хүдэлмэрилэгшэд Улан-Удын станцида хүрэжэ ерээд байна. **С. Доржиевай фото.**

Монголой журналистнууд Бурят-Монголдо ерээд байна

Монголой Арадай Республикын журналистнуудай делегаци Иркутскһаа поездоор гаража, уржа һүни Улан-Удэ хүрэжэ ерээ. «Үнэн» газетын партийна хүдэлмэриин таһагые даагша М. Галсаниш, ород хэлэн дээрэ гарадаг «Үнэн» газетын редакторай орлогшо нүхэр Ч. Чимит, «Утча зохёол» гэжэ газетын литературна хүдэлмэрилэгшэ нүхэр Ц. Дамдинсурун, «Худулмур» гэжэ газетын литературна секретарь нүхэр Н. Намжил, «Зулучудын үнэн» гэжэ газетын харюусалгата секретарь нүхэр В. Гайтав гэгшэдһээ делегаци бүридэнэ.

Делегациие нүхэр М. Галсаниш толгойлно.

Партийна организацинуудай түлөөлэгшэд, республиканска газетэнүүд болон радиогой хүдэлмэрилэгшэд, тэрэшэлэн центральна газетэнүүдэй корреспондентнүүд айлшадые вокзалай перрон дээрэ угтаа.

Монголой журналистнууд манай республикада хэдэн үдэрэй турша соо айлшалха юм. Тэдэнэр хэдэ хэдэн колхозуудаар, совхоз болон промышленна предприятинуудаар ябаха, республиканска газетэнүүд болон хэблэлнүүдэй, тэрэшэлэн Уранзохёолшодой союзай хүдэлмэритэй танилсаха байна.

Д. ТАРВА.

Сэлэнгэ хойшоо урдажа байна

**Аба орондоо шэмэг болоһон
Алдарта ехэ Сэлэнгэ гол,
Арад олондоо туһа болоһон
Түүхэтэ һайхан Сэлэнгэ гол
Холые зорин, һайханаар мэлмэрэн
Хойшоо шэглэн урдажа байна.**

**Хамагһаа гүнзэгы, тунгалаг һайхан
Байгал далай яагаа суутайб!
Хамаг бүхы үнэнэй магнай
Зүблэлтэ Улас хэды ашатайб!**

**Сэгээн Байгал руу сэхэ зорин
Сэлэнгэ голнай урдажа байна.**

**Түмэн голые замдаа абаһан
Үргэн тунгалаг Сэлэнгэ гол
Түргэн һудаһанай мянган үзүүртэ
Холбоо болоһон зүрхэнэй дуран
Хоюулаа ниилэн нягтаар нэгэдээд,
Хойто зүг руу урдажа байна.**

**Бүхы голнуудай аха захань
Сэлэнгэ гол гэжэ нэрлэнэбди.
Бүхы хүгжэлтымнай түшэг тулгуури
Зүблэлтэ Улас гэжэ хэлэнэбди
Холые зорин, һайханаар мэлмэрэн
Хойшоо шэглэн урдажа байна.**

Ш. НИМБУЕВ буряадшалба.

Тэрэ холын хорёод онуудта

**Моотоо хитад саарһанда,
Биирээр барлан бэшэнхэй,
Монгол арадай зоболонто
Байдал тухай бэшэгээ
Хубадал шаргал үнгэтэй
Хулһан ташуурай хүндыһөө
Сүхэ-Баатар һуглажа,
Сэдьхэл зүрхөө долгилжо,
Ленин багшада үгөө һэн,
Туһалхые хүсөө һэн...**

***

**Хүлөө холотор алхалан,
Арадай түлөө байлдалсаад,
Сүлөө эрхынь олголсон,
Хамта шуһаа адхалсаад,
Хуушан боро шинельтэй,
Һомондо сооргһон шлёмтой**

**Ородой солдат Тимофей,
Хахарһан даалин дэгэлтэй,
Хатуу булгайр гуталтай
Монгол партизан Сүрэн-хүү
Сэбэрхэн булагай эхиндэ,
Соёмбото*) тугай дэргэдэ
Баатар гараа барилсаад,
Бата шангаар тэбэрилдээд,
Хоёр тээшээ тараа һэн,
Тимофей нютагтаа бусаа һэн.**

***

**Хоёр арадай һалашагүй
Холбоо тиигэжэ түрөө һэн,
Монгол арадай ерээдүйн
Жаргалай наран гараа һэн.**

1944 он. **Ш. Нимбуев.**

*) Соёмбо, соёмбо үзэг—һүлдэ, герб.

Монгол арадай үльгэрнүүдһээ

Дээрэлхэһэн арсаланиие хурса ухаатай нэгэ туулайн мэхэлһэн тухай үльгэр

Арьяатадай хаан арсаланай ан гүрөөлые үдэр бүри ээлжээгээр эдижэ байтарнь, нэгэтэ туулайн ээлжээн тудаад, арсалан иигэжэ хэлэбэ:

—Шам мэтэ өөдэгүйхэн амитан минии шүдэнэйшье забһарые дүүргэхэгүй. Тиигэбэшье, ээлжээншни тохёолдобол даа.

— Нам мэтэ өөдэгүйхэн амитаниие зайлашагүй зооголжо соёрхохо болобо гээшэ хат даа. Теэд тантай тэнсэхээр ехэ хүшэтэй нэгэ амитанда эдюулшэн алдаад, арайхан мултаржа ерээб,—гэбэ. Арсаланай уур сухал хүрэжэ, омогынь бадараад:

— Тэрэнээ харуула! Хаана байнаб? гэжэ хүрхирбэ. Тиихэдэнь туулай тэрээниие дахуулжа нэгэ худагай хажууда абаашаад:

— Энээн соо байнал даа. Би хаража шадахагүй байнаб. Тиимэ ушарһаа та өөрөө ошожо харыт даа!—гэбэ.

Арсалан худагай хажууда ошожо, өөрынгөө һүүдэрые уһан соо хараад, нюураа атируулан хүрхиржэ, мүн зогдороо һэгсылгэхэ зэргээр элдэб янзаар аашалхадань, тэрээн соо баһал тиимэ дүрсэ харагдаба. Арсалан бүри ехээр уурлан, тэрээнтэй носолдохо гэжэ худаг руу харайн ороод, үхэшэһэн юм гэхэ.

«Утга зохиолын унших» номһоо абажа **Р. Бимбаев** буряадшалба.

Һургуулинууд казарма болгогдоно

ХАНОЙ, октябриин 13. (ТАСС). Урда Вьетнамай хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, Сайгондо, тэрэшэлэн Урда Вьетнамай бусадшье городуудта һургуулинууд байраар ехээр дуталдана. 2.200 мянган хүн зонтой Сайгондо, Сайгон шадархи Шолон гэжэ газарта оройдоол хэдэхэн һургуули бии юм. Гүрэнэй һургуулинууд һуралсалай энэ жэлдэ һураха дуратайшуулай оройдоол 10 процентыень абаа.

Һургуулинууд ехээр дуталдажа байна гэһэн засагаархидай баталамжые газетэнүүд буруушааха зуураа, һургуулинуудай байхаар олон тоото гэр байранууд сэрэгэй казарма болгогдонхой гэжэ заана. Олон тоото залуушуул һургуулида гү, али ажалда орохо аргагүй дээрэһээ гэмтэ хэрэгэй харгы руу ороно.

Шпейдель Португали ерэбэ

ПАРИЖ, октябриин 13. (ТАСС). Лиссабонһоо (Португали) мэдээсэгдэһэнэй ёһоор, Баруун Германидахи армиин хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн болохо Шпейдель Лиссабондо ерээд байна. Шпейдель Португалиин зэбсэгтэ хүсэнүүдэй түлөөлэгшэдтэй уулзажа хөөрэлдэхэһөө гадна, сэрэгэй академиие, тэрэшэлэн сэрэгэй хэдэ хэдэн барилгануудые хараха зорилготой.

США Баруун Германидахи армиие зэбсэглэнэ

ВАШИНГТОН, октябриин 13. (ТАСС). Баруун Германида байгуулагдажа байгаа армиие американска сэрэгэй буу зэбсэгээр хангаха тухай хэлсээн США-гэй, тэрэшэлэн Германиин Федеральна Республикын хоорондо баталагдаба гэжэ гүрэнэй департамент соносхоо.

Энэ хэлсээнэй ёһоор, Холбоото Штадууд Баруун Германида турбан жэлэй турша соо, багсаахада, миллиард долларой зэбсэг үгэхэ байна гэжэ американска агентство мэдээсэнэ. Ямар буу зэбсэг худалдаха тухай хэлсээн соонь хэлэгдэнэгүй.

Англиин ажалшад салин хүлһэеэ нэмээлгэхэ эрилтэ табина

ЛОНДОН, (ТАСС). Хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, паровозой машинистнууд болон кочегарнуудай английска нэгэдэмэл профсоюз салин хүлһые 15 процентээр нэмээгты гэһэн эрилтэ табиха тухай шиидхэбэри гаргаа. Миллион гаран хүдэлмэришэдһөө бүридэһэн профсоюзууд мүн лэ иимэрхүү эрилтэ табиһан байна.

Алжиртахи дайн байлдаае болюулхые французска эхэнэрнүүд эринэ

ПАРИЖ, октябриин 14. (ТАСС). Французска эхэнэрнүүдэй союзай үүсхэлээр ороной 32 департаментын эхэнэрнүүдэй организацинуудһаа 500 шахуу делегадууд Парижда үсэгэлдэр суглараа. Тэдэнэр Алжирта дайн байлдаа болюулхыень эриһэн байна. Суглаанда хабаадагшад нэгэн һаналаар иимэ резолюци баталан абаа. Тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ: «Бидэнэр үхибүүдээ алуулхые хүсэнэгүйбди, Франциин, Алжирай эхэнүүд үхибүүдтээ һанаагаа зобожо бү байг лэ, эб найрамдал байгуулхые бидэнэр хүсэнэбди».

Удаань делегадууд правительствые толгойлогшын резиденци руу ошожо, Франциин солдадуудые Алжирһаа бусааха тухай эрилтэеэ дамжуулан үгөө. Парижай эхэнэрнүүдэй, тэрэшэлэн Сена, Уаза департаментнуудай зүгһөө хэгдэһэн эрилтэ-бэшэгүүдтэ 160 мянган гар табигданхай.

Уласхоорондын ШЭНЖЭЛЭ

СУЭЦКЭ АСУУДАЛЫЕ ҮНЭН ЗҮБӨӨР ШИИДХЭХЫН ТҮЛӨӨ

Суэцкэ асуудалаар һанамжаяа бүгэдөөрэн хэлсэжэ дүүргээд, Аюулгүйн Совет энэ асуудалые хаамал заседанинууд дээрээ зүбшэн хэлсэжэ эхилбэ. Суэцкэ асуудалые шиидхэхэ талаар бэе бэеһээ тад ондоо хоёр хараа бодолой хамаата гүрэнүүдтэ бии байһаниинь бүгэдөөрэн үгэ хэлэлгын үедэ тодорбо.

Суэцкэ каналые, тиимэ болохолоороо Египедэй экономическа ба политическэ ажабайдалые ээзрхэн хинадаг зангаараа байха һэмди, энэ хиналтые үшөө ехэ болгохо шухала гэһэн эрилтэ капиталистическэ гүрэнүүдэй—Англи, Франци ба США-гэй түлөөлэгшэд табяад һаланагүй. Энээнииень англо-французска резолюциин проектшье гэршэлэн харуулна. Тэрэниие США-гэй түлөөлэгшэ Даллес дэмжээ.

Суэцкэ асуудалые эбэй ёһоор лэ шиидхэхэ гэжэ бишье, мүн минии талынхидшье хүсэнэ гэжэ Аюулгүйн Соведые этигүүлхэ тэжэ Даллес англо-французска резолюциие үмөөрхэ зуураа, оролдоһон байна. Гэбэшье, бүхы дэлхэйн улад зоной хараа байтар Египедтэ эсэргүү сэрэгэй бэлэдхэл Англи ба Франциин зүгһөө ехээр хэгдэнэ, Египедтэ эсэргүү экономическа хэмжээнүүд абтана, Суэцкэ каналаар суднануудай ябасада һаад ушаруулха гэһэн һэдэлгэнүүд гаргагдана, Египет тушаа элдэб янзын заналтанууд хэгдэнэ ха юм. Эдэ баримтануудай уг зорилгые юугээршье далдалхын аргагүй.

США-гэй ехэ эдэбхитэйгээр дэмжээгүй һаань, баруун европейскэ союзнигууд колонизаторска хараа бодолоо иимэ үсэд нэтэрүүгээр баримталжа шадахагүй һэн.

Англиин ба Франциин зонхилхы бүлэгүүдтэл адли, мүн США-гэй зонхилхы бүлэгүүдшье суэцкэ асуудалые үнэн зүбөөр шиидхэхэ хүсэлэнгүй байна. Энээниие юун гэршэлнэб гэхэдэ, американска нефтяной ба судоходно томо томо компанинууд «консерциум» гэдэгые байгуулха түсэб зохёонод. Энэ «консерциум» гээшэ каналые техническэ талаар шэнэдхэн һайжаруулха хэрэгтэ мүнгэн зөөри һомолхо юм гэжэ хэлэгдэнэ. Харин үнэндөө «консерциум» Суэцкэ каналые хинаха хэрэгые гүйсэд гартаа абаха гэһэн зорилготой.

Гэхэ зуура, суэцкэ асуудалые эбэй ёһоор, тон зүбөөр шиидхэхэ ондоо замай бии байһанинь Аюулгүйн Соведтэ үгэ хэлэлгын болоходо харагдаба. Аюулгүйн Соведтэ үгэ хэлэхэ зуураа, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр Д. Т. Шепилов суэцкэ асуудалые шиидхэхэ тодорхой түсэб Советскэ правительствын үмэнэһөө дурадхаһан байна. Ямаршье илгаа гаргангүйгөөр, тэгшэ эрхын үндэһөөр хэлсээ хэхын тула Аюулгүйн Соведэй хүндэтэ комитет байгуулха шухала гэжэ тэрэ дурадхаа.

Суэцкэ асуудалые зүбөөр шиидхэхэ, Дундада далай шадархи түгшүүрилтэ байдалые һуларуулха үнэхөөр хүсэлэнтэй байһан хүнүүд советскэ дурадхалые халуунаар дэмжэбэ. «Египедые советскэ гадаадын хэрэгүүдэй министрын халуунаар дэмжэһэн ябадал Англи, Франциин түсэбэй Аюулгүйн Соведтэ бодото дээрээ дэмжэгдэхэ аргагүй байһыень харуулна»—гэжэ «Амрита Базар Патрика» гэжэ индийскэ газетэ бэшээ.—Тиимэһээ хөөрэлдөө хэжэл, Египедтэ таатай хэлсээ баталха гансал зам бии байна». «Египедтэ захирха, тэрээнние айлган, сэрэгэй заналта хэхэ ба экономическа доромжолго хэхэ политикаяа орхихо шухала гэжэ СССР-эй түлөөлэгшэ хэлээ» гээд «Либр Бельжик» гэжэ бельгийскэ газетэ бэшээ.

Мүнөө саг үедэ, зохистойгоор ООН-эй Уставта тааруугаар суэцкэ асуудалые шиидхэжэ болмоор һанамжа советскэ дурадхалнууд дотор бии байна гэжэ советскэ дурадхалнуудые буруушаадаг хүнүүдшье мэдэрнэ. Энээнтэй дашарамдуулан, «Дейли экспресс» гэжэ английскэ газетэ һанаагаа зобоһон хэбэртэйгээр иигэжэ бэшэнэ: «Суэцкэ асуудалаар баруун гүрэнүүд дипломатическа талаараа булигдажа болохоор», тиигэбэлни «советско-египетскэ дурадхал абтаха болохонь гээшэ аа гү».

Аюулгүйн Соведтэ суэцкэ асуудалай ямараар шиидхэгдэхэ тухайда мүнөө хэлэхэнь эртэ байна. Гэхэ зуура, суэцкэ асуудалые хэлсээ хэжэ, эбэй ёһоор, тон зүбөөр шиидхэхэ гэжэ бүхы дэлхэйн хүн зоной хүсэжэ байһаниинь элитэ.

ТАНЖЕРСКЭ КОНФЕРЕНЦИ

Танжерэй зоные мэдэлдээ барижа байдаг уласхоорондын захиргаанда хабаададаг найман гүрэнэй конференци Мароккын правительствын үүсхэлээр октябриин 8-да Федала гэжэ марокканска курортно городто (Касабланкада ойрхоно) нээгдээ. Конференцидэ хабаадагшад хоёр үдэр тэндэ үнгэргөөд, удаань Танжер городто ерээд, мүнөө зүблөө хэжэ байна. Мароккын делегадуудһаа гадна, конференцидэ Франциин, Испаниин, Англиин, США-гэй, Италиин, Португалиин, Голландиин ба Бельгиин түлөөлэгшэд хабаадалсана. Конференци болбол Танжертэхи уласхоорондын захиргаае усадхаад, Танжерые Мароккотой нэгэдүүлхэ гэһэн зорилготой юм.

Дундада далайн аман, Гибралтарска хоолой шадар байһан Танжертэ хэдэн зуун жэлнүүдһээ эхилээд булимтаргашад ба империалистнууд ехэ һаналаа табидаг байгаа. Юуб гэхэдэ, Танжер стратегическэ талаараа угаа ехэ удхашанартай юм. Танжер испанецуудайшье, португалецуудайшье англичанинуудайшье, французуудайшье мэдэлдэ байһан юм. 1923 ба 1928 онуудай конвенцинүүдэй үндэһөөр Танжер уласхоорондын зоно болгогдоод, саг үргэлжын нейтралитедэй журам баримталха ёһотой гэжэ соносхогдоһон байгаа. Танжер городой зонодо ородог газар хамта дээрээ 350 квадратна километр шахуу болохо юм. Эндэ 184 мянган хүн ажаһуудаг.

Танжер кадаа Мароккын Султанай мэдэлдэ гэжэ тоологдогшье һаа, үнэндөө хэдэ хэдэн баруун гүрэнүүдэй түлөөлэгшэдһөө бүридэһэн уласхоорондын захиргаан энэ зоные зонхилжо байгаа. Танжертэ уласхоорондын захиргаанай журам байгуулха ябадал хараалһан 1906 оной алхесирасска трактадта Росси хабаадалсаһан юм. Танжерскэ зоные эрхилхэ уласхоорондын захиргаанда хабаадалсагты гэжэ Советскэ правительство дэлхэйн хоёрдохи дайнай һүүлээр уригдаһаншье байгаа һаа, Мароккын национальна бэеэ даанхай байдалые доромжолхогүй гэһэн зорилгоор уласхоорондын энэ захиргаанда хабаадалсаха эрхэһээ арсаһан байна.

Мароккын бэеэ даалһан байдалтай болоһон ушар, Танжерск... уласхоорондын захиргаан... гэдэгые усадхаха гэжэ т... асуудал баруунай зонхил... гүүдые ехэтэ айлгажа... «Мароккын бэеэ даалһан... болоһондо банкирнууд,... дистнууд, радиодельцнууд... тана» гэһэн гаршагтай ст... гоо «Уолл-стрит Джорнэл»... Танжерскэ корреспондент... бэшэнэ: Танжертэхи хари... баяшуул» ехэ сошордоод б... корреспондентын хэлэһэ... һүүлэй жэлнүүдтэ Танжер... канска хонжоо наймаашад... роо бии болонхой.

Марокködо дэлгэрһэн н... но-сүлөөрэлгын хүдэлөөнд... канска арад зоной эрхэ... байһан Танжерскэ статут... хо гэһэн эрилтэдэ харин... шуул ехэ дурагүйгөөр ха... роккые гарһаа алдахагү... Францишье, США-шье... Марокködо авиационно х... базануудые Холбоото Ш... байгуулһаниинь элитэ. Өө... ашаг олзые алдахагүй гэһ... гоор мүнөө Танжертэ боло... гаа конференцие хэрэглэ... империалистическэ гүрэн... лөөлэгшэдэй һэдэхэ байһа... салтагүй. Танжерскэ конф... нээгдэһэн тухайда тусгаар... лэй октябриин 8-да Ваш... толилогдоһониинь дэмы бэ... жертэ бии байгаа журамай... тогтоогдоһон социальна,... ческа ба финансова олзо б... алдахагүй ямар боломжо... жэ эндэ хэлсэгдэхэ гэжэ... гүрэнэй департамент сэхэ...

Энэ асуудалаар Советск... тон ондоо хараа бодол ба... Танжерскэ конференцид... орон хабаадаашэгүй һаа,... гадаадын хэрэгүүдэй ми... тусгаар мэдүүлгэ һаяхан... гаргаа. Марокканска арад... циональна үнэн зүбтэ дура... хүндэлэн, марокканска гүр... дааха ба нэгэдэхэ хэрэг... наар дэмжэн, Мароккотой... рые нэгэдүүлхэ ябадалда... даһан Марокканска прави... үүсхэлые Советскэ Союз... гэжэ энэ мэдүүлгэ соо тэм... нэ. Мароккотой Танжерэ... нөөр, үнэхөөрөө нэгэдэхэ... конференци һаад ушаруул... зэ гэжэ Советскэ Союз... Марокканска арад зоной... һажа байһан Танжертэхи... усадхаха, энэ территорид... кын бодото эрхые гүйсэдээр... һэнэй үндэһөөр танжерскэ... лые шиидхэхэ шухала гэж... скэ Союз тэмдэглэнэ.

Африкада, жэшээнь, М... дэлгэрһэн, национально-... гын хүсэ ехэтэ хүдэлөөн... той Танжерые нэгэдүүл... асуудал табиһан байна. «... да» гэһэн ном дотороо аме... журналист Гантер иигэжэ... «Баруунай политическэ дар... сүлөөрхэ гэһэн һэдэлгэ... олон хубинуудта гарана... зонхилолго гэхэ гү, али ма... жэлгэ доро африканецууд... рагүй». Оршон байдалай н... лоод байхада Африкада... каналда гү, али Танжертэ... гэй базануудые барижа ба... периалистнуудта улам бэр... ложо байна.

И. Ла...

ООН-эй Аюулгүйн Соведтэ

НЬЮ-ЙОРК, октябриин 13. (ТАСС). Аюулгүйн Соведэй ээлжээтэ хаамал заседани үсэгэлдэр болоо. Тэрэ заседанида суэцкэ асуудал зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

Октябриин 13-да Нью-Йоркын сагаар 15.00 часта, Москвагай сагаар 22.00 часта Аюулгүйн Соведэй нээмэл заседани болохо юм гэжэ ООН-эй секретариат мэдээсэбэ.

Египедэй Англиин, Франциин гадаадын хэрэгүүдэй Министрнүүд ООН-эй генеральна секретарь Хаммаршельдтэй уулзажа хөөрэлдэхэдөө зургаан асуудалаар үгэеэ ойлголсоо гэһэн мэдээсэлые ООН-эй секретариат хэблэлдэ дамжуулһан байна. Суэцкэ асуудалаар хэлсээнэй хэгдэхэдэ тэдэ зургаан асуудалнууд гол хүтэлбэри болгогдохо зэргэтэй. Аюулгүйн Соведэй хаамал заседанида октябриин 12-то Хаммаршельдын дамжуулан үгэһэн тэдэ зургаан асуудалнууд гол түлэб иимэ байна:

1. Каналаар суднануудай һаадгүйгөөр ябаха арга боломжо хангагдаха зэргэтэй, тиихэдээ ямар нэгэн илгаа гаргагдаха ёһогүй.

2. Египедэй бэеэ даанхай байдал хүндэлүүлэгдэхэ зэргэтэй.

3. Каналай ажал-ябуулгада ямар нэгэн орон политическэ нүлөө үзүүлхэ ёһогүй.

4. Түлөөһэ абаха, мүн татабари абаха гуримые ашагладаг гүрэнүүд Египе... һэн хэлсээн соогоо тодорхо... гатай.

5. Суглуулагдаһан мүнгэ... хи хубинь каналые һайжа... гаргашалагдаха байна.

6. Суэцкэ каналай компа... рэшэлэн египетскэ правит... хоорондо шиидхэгдэхэ ёһо... гүүд хэрбээ ямар нэгэн ар... гараад байгаа һаань, зохи... лэгшэдэй, тэрэшэлэн гурим... харагдажа үзэхэ ёһотой.

Ехэ театрын баледэйхидэй табиһан зүжэг тухай английска хэблэл иигэжэ мэдээсэнэ

ЛОНДОН, октябриин 14. (ТАСС). СССР-эй гүрэнэй академическэ ехэ театрын баледэйхидэй Лондондо табиһан зүжэгые воскресенидэ гараһан Англиин хэдэ хэдэн газетэнүүд эрхимээр сэгнэһэн байна.

«Обсервер» газетын шүүмжэлэгшэ А. Блэнд статья соогоо «Жизель» гэжэ зүжэг тухай иигэжэ бэшэнэ: «Улановагай гол рольдо наададаг энэ зүжэгэйнь танцанууд тон бэрхээр гүйсэдхэгдэжэ, харагшадые туйлай ехээр һонирхуулна. «Ромео, Джульетта» гэжэ кинодо наадаһантал адляар Уланова өөрынгөө бэлиг шадабариие харуулаа».

Зүжэгтэ хабаадаһан бүхы артистнуудые магтаха зуураа, Блэнд иигэжэ мэдүүлээ: «Жизель» гэжэ баледтэ наадаһан артистнууд туйлай ехэ бэлиг шадабаряа үшөө дахин харуулһан байна».

Негрнүүдэй һунга... эрхые хаһана

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). ... мэдээсэһэнэй ёһоор энэ ж... дентые һунгаха һунгалтада... на, тэрэшэлэн Урда зүгэй... штадуудай олон мянган... һунгаха эрхэеэ һунгуулии... эрхилхэ сенадай подкоми... тябриин 10-да болоһон засе... рэ хаһагдаа гэжэ гэжэ м... һэн байна.

Редактор Д. Л. ЛОБО...

Адрес редакции: г. Улан-Удэ. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, заместителя редактора — 32-74, отв. секретаря — 27-37, партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности —34-05, местной информации и писем —24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16

Н—00892. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. ...